

Samlad tillsynsrapport

Foto: Johan Marklund

Foto: Maria Birk

Foto: Fredrik Herlander

**Härjedalens
kommun**

2008

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Förord

Länsstyrelserna har ett omfattande tillsynsuppdrag. En väsentlig del av dessa uppdrag berör kommunernas och deras verksamhet. Under 2008 har Länsstyrelsen gjort en samlad tillsyn i Härjedalens kommun. Syftet är att få en mer samlad bedömning av de berörda verksamheterna i kommunen. Det är vår förhoppning att den är till nytta för kommunen och dess nämnder och förvaltningar.

För Länsstyrelsen är det mycket värdefullt att få denna belysning i ett sammanhang. Vi hoppas att det kan leda till bra diskussioner om arbetsmetoder, förbättringar och resursfrågor.

A handwritten signature in black ink, reading 'Uno Svaleryd'. The script is cursive and fluid, with the first name 'Uno' and last name 'Svaleryd' clearly distinguishable.

Uno Svaleryd
Länsråd

Samlad tillsynsrapport

Härjedalens kommun 2008

- ❖ Länsstyrelsens sammanfattande noteringar och bedömningar av Härjedalens kommuns operativa tillsyn enligt miljöbalken
- ❖ Revision av Härjedalens kommuns livsmedels- och djurskyddskontroll
- ❖ Tillsyn över planering och byggande, strandskydd och fornlämningar
- ❖ Länsstyrelsens sammanfattande noteringar och bedömningar av Överförmyndarnämndens verksamhet i Härjedalens kommun
- ❖ Samordnad tillsyn i Härjedalens kommun 2008 – Sociala tillsynsområden
- ❖ Länsstyrelsens tillsynsbesök i Härjedalens kommun – Samhällsberedskap

Länsstyrelsens sammanfattande noteringar och bedömningar av Härjedalens kommuns operativa tillsyn enligt miljöbalken

Länsstyrelsen anser att kommunens arbete och insatser för att uppfylla myndighetens åligganden enligt gällande lagstiftningar bör förbättras genom att uppdatera och revidera vissa administrativa underlag. Länsstyrelsen noterar bl.a. att kommunen inte uppdaterat sin behovsutredning sedan år 2005. Vidare noteras särskilt att personalomsättningen inom miljöområdet är hög vilket urholkar kommunens erfarenhetskunskaper om verksamheterna och därmed indirekt påverkar effektiviteten i tillsynsarbetet.

Till
Miljö- och byggnämnden och
Miljö- och byggkontoret
Härjedalens kommun
Medborgarhuset
842 80 SVEG

Uppföljning och utvärdering av Härjedalens kommuns operativa tillsyn enligt miljöbalken.

Bakgrund

Inom ramen för den regionala tillsynsvägledningen genomförde Länsstyrelsen vid besök den 17 juni 2008 en uppföljning och utvärdering av Härjedalens kommuns operativa tillsyn enligt miljöbalken.

Syftet med besöket och utvärderingen var att Länsstyrelsen skulle få en uppfattning om kommunen via miljötillsynen bidragit till att säkerställa syftet med miljöbalken. Utvärderingen var också ett led i att utveckla och främja tillsynsarbetet.

Länsstyrelsens utvärdering grundas på frågor kring administrativa underlag (behovsutredning, objektsregister, tillsynsplan) resurser, kompetens, beslutsordning för handläggning, avgiftsfinansiering, sanktioner och organisation. Bedömningsgrunder för utvärderingen finns i Kommunallagen, Förvaltningslagen, Miljöbalken med dess förarbeten samt Förordningen om tillsyn enligt Miljöbalken.

Metodik och genomförande

Uppföljning genomfördes på plats i kommunens förvaltningshus. Besöket hade föregåtts av att ett frågeformulär hade skickats ut till förvaltningen ca fyra månader före besöket. Länsstyrelsen begärde att formuläret skriftligen skulle besvaras. Svaren anger hur kommunen hanterar myndighetens åligganden enligt miljöbalken. Länsstyrelsens föregående uppföljnings- och utvärderingsrapport från 2005 utgjorde utgångspunkten för årets uppföljning av miljöbalkstillsynen.

Närvarande vid tillsynsbesöket

Härjedalens kommun: Gottfrid Jonsson, Ordförande Miljö- och byggnämnden, Lars-Gunnar Nordlander 2:de Vice ordförande Miljö- och byggnämnden, Bror Norberg Miljö- och byggchef, Lars G Tano, Miljöinspektör och Ida Dahl, Miljöinspektör.
Länsstyrelsen: Monica Eurenus Miljöskyddshandläggare och Catharina Ekelund Avdelningschef Miljö- och Fiske.

Länsstyrelsens sammanfattande noteringar och bedömningar.

Länsstyrelsen anser att kommunens arbete och insatser för att uppfylla myndighetens åligganden enligt gällande lagstiftningar bör förbättras genom att uppdatera och revidera vissa administrativa underlag. Länsstyrelsen noterar bl.a. att kommunen inte uppdaterat sin behovsutredning sedan år 2005. Vidare noteras särskilt att personalomsättningen inom miljöområdet är hög vilket urholkar kommunens erfarenhetskunskaper om verksamheterna och därmed indirekt påverkar effektiviteten i tillsynsarbetet.

Behovsutredning och objektsregister

Kommunens behovsutredning som täcker myndighetens "hela" tillsynsverksamhetsområde (livsmedels-, djurskydds-, miljöskydds- och hälsoskyddstillsyn) uppdaterades senast år 2005. Av utredningen framgår att resursbehovet för miljöbalkstillsyn (miljötillsyn och hälsoskyddstillsyn) uppgår till 3,0 handläggare. Behovet bedöms vara helt i paritet med de befintliga handläggares resurserna som för närvarande uppgår till totalt 3,0 årsarbetskrafter. Utredningen har inte varit föremål för Miljö- och byggnämndens beslut och är inte heller känd av nämnden. Utredningen är ej heller känd av Kommunledningen. Ordföranden anger att dialogen om nämndens verksamhet och resurser förs med Kommunledningen i termer om exempelvis ärendebalanser, ca 800 ärenden/år, och arbetsbelastning (benämndes som "Härjedalsmodellen"-dialog utan dokumentation). Miljö- och byggchefen bedömer att det inte är realistiskt att ha en behovsutredning som visar på ett större resursbehov än vad verksamheten redan har eftersom en sådan utredning av Kommunledningen inte skulle ses som realistisk.

Kommunen medger att ofullständigheter finns i objektsregistren främst vad avser kännedom om de mindre (u-) miljöfarliga verksamheterna men i övrigt bedömer kommunen att registren är i stort sätt kompletta. Uppdateringar av registren sker också kontinuerligt.

*Länsstyrelsen bedömer att kommunen till viss del lever upp till myndighetens åligganden enligt 7 § förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken. Kommunen bör fortsättningsvis **årligen uppdatera** behovsutredningen och upprätta ett fullständigt verksamhetsregister. **Länsstyrelsen vill poängtera vikten av att behovsutredningen speglar myndighetens reella tillsyns- och resursbehov.** Länsstyrelsen ser det också som angeläget att behovsutredningen fastställs av Miljö- och byggnämnden samt även görs politiskt känd hos Kommunledningen.*

Resurser och kompetens för den operativa tillsynen

Personalomsättningen inom förvaltningen har under en längre period (flera år) varit mycket hög. Kommunen anger här *en* personalomsättning per 9:e månad vilket måste ses som mycket otillfredsställande för uppbyggnaden av avdelningens långsiktiga erfarenhetskunskap om verksamheten.

Uppskattningsvis fördelas årsarbetstiden mellan 40 % egeninitierad operativ tillsyn och 60 % handläggning av inkommande ärenden exempelvis ansökningsärenden och anmälningar om brister mm. Totalt har kommunen 3,0 tjänst med formell grundkompetens för miljöbalkstillsyn över drygt 340 kända tillsynsobjekt. Kompetensutvecklingsplaner för avdelningens personal saknas i dagsläget men varje handläggare framför sina utvecklingsbehov vid de årliga utvecklingssamtalen. Totalt har hela avdelningen (12 personer) ca 100 000 kr att nyttja för kompetensutveckling. Behovet av kompetenshöjande insatser tillmötesgås alltid. Medlen nyttjas även för externutbildning av anläggningsentreprenörer i syfte att hos dessa skapa bättre insikter och kunskaper om byggande av enskilda va-anläggningar. Externutbildningen är uppskattad och innebär indirekt att tillsynen av enskilda anläggningar effektiviseras. Samverkan om miljötillsyn och ärendehandläggning med andra kommuner sker för närvarande inte men en dialog om samverkan förs av förvaltningschefen

med Bergs kommuns Miljöchef. Här påpekades särskilt att den interna samverkan mellan kommunens olika verksamheter fungerar utmärkt. Särskild juristkompetens inom kommunen saknas men vid behov nyttjas kommunförbundets jurister. Kommunen har vissa tankar om övertagande av tillsyn från Länsstyrelsen vad avser tillsyn av täkter, vattenkraftverk och avloppsanläggningar.

Länsstyrelsen rekommenderar Kommunen att omgående se över personalsituationen för miljöhandläggarna och vidta åtgärder för att minska den oönskade personalomsättningen och åstadkomma arbetsförhållanden som främjar den operativa tillsynen.

Länsstyrelsen ställer sig lite tveksam till om att avdelningens nuvarande personella resurser verkligen är tillräckliga för att uppfylla det tillsynsansvar som följer enligt miljöbalken. Anledningen till denna tveksamhet är om jämförelsen mellan befintliga resurser och de reella behoven utifrån behovsutredningen verkligen stämmer. Speglar utredningen verkligen det reella behovet eller har utredningen anpassats till de befintliga resurserna? Kommande revidering får utröna om resursuppgifterna behöver ändras.

Länsstyrelsen bedömer att den formella grundkompetensen hos kommunens handläggare för närvarande är tillräcklig för tillsynens bedrivande. Regelbunden kompetenspåfyllnad rekommenderas eftersom den gagnar såväl det operativa tillsynsarbetet som rättssäkerheten och är även motiverad av arbetsmiljöskäl. Länsstyrelsen vill vidare varna för att med otillräckliga personella resurser finns en risk att personal själv avstår från att ta initiativ till fortbildning för att den vardagliga arbetsbördan är för hög. Länsstyrelsen vill också rekommendera kommunen till ökad mellankommunal samverkan.

Vid ansökan om övertagande av tillsyn prövar bl.a. alltid Länsstyrelsen om Kommunen lever upp till förordningen om tillsyn (1998:900) gällande myndighetens åligganden. Här kan Länsstyrelsen konstatera att Kommunen lever för närvarande inte riktigt upp till dessa krav.

Tillsynsplan

Kommunen har upprättat en tillsynsplan för miljö- och hälsoskyddsverksamhetens bedrivande under 2008. Tillsynen är dock till största delen styrd till de verksamheter som betalar avgift. Huvudprioritet för 2008 års tillsyn är miljöfarlig verksamhet, förorenade områden, dricksvattentäkter, cisterner och livsmedel. Tillsynsplanen beslutas av nämnden som också beslutar om vad som ska prioriteras. Något nämndsbeslut har dock inte fattats om vilket tillsynsarbete som eventuellt ska ha en lägre prioritet.

Länsstyrelsen ser det som angeläget att det tydligt bör framgå vid nämndens beslut vilka operativa tillsynsuppgifter som prioriterats och vilka uppgifter som eventuellt inte prioriteras. Länsstyrelsen noterar att de kontrollerande insatserna överväger de förebyggande tillsynsinsatserna vilket på sikt kan leda till att behovet av tillsyn ökar.

Avgifter för operativ tillsyn

Kommunen tar årligen in totalt drygt 600 t kr i tillsynsavgifter inom miljöbalkens område. Kostnadstäckning för miljöbalkstillsynen uppgår till ca 40 %. Timavgift för miljöbalkstillsyn uppgår till 671 kr. Miljöavgifterna revideras årligen med konsumentprisindexuppräknings. Under 2008 ska avgiften för c-objekt revideras för att överensstämma med den nya FMH-bilagan.

Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att göra en översyn av taxan så att täckningsgraden kan ökas och därmed i större utsträckning täcka kommunens kostnader för tillsynen. Genom ökad självkostnad skapar kommunen en förutsättning att utöva regelbunden operativ tillsyn som uppfyller de krav och förväntningar som miljöbalken ger uttryck för. Exempelvis kan avgifterna ligga till grund för ytterligare personella resurser som även kan samnyttjas med

någon grannkommun som finansierar sin tjänstedel på likartat avgiftsfinansierat sätt. Ökad möjlighet till samverkan med andra kommuner är därmed ytterligare ett argument för översyn av avgifterna.

Sanktioner och överträdelser

Av kommunens antagna policy för överlämnande av ärenden till polismyndighet och åklagare följer att ärenden beslutas av handläggare. Ca fyra-fem miljöbalksärenden per år har under de senaste fyra åren överlämnats till polismyndigheten. Ärenden om utdömande av sanktionsavgift är alltid en nämndsfråga på grund av det obehagliga i ärendets karaktär.

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen hanterar överträdelser på ett korrekt sätt genom formell verkställighet. Beslut om utdömande av sanktionsavgift ser Länsstyrelsen också som en verksällighetsfråga varför delegation från nämnden till handläggare rekommenderas.

Tillsynsorganisation

Kommunen har sedan länge organiserat sin tillsynsverksamhet både på förvaltnings- och nämnds nivå i enlighet med kommunallagen och miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att kommunen uppfyller kraven i kommunallagen och miljöbalken om god rättstillämpning. Länsstyrelsen vill här understryka det angelägna i att kommunen fortsättningsvis organiserar sin myndighetsutövning med bl.a. tillsynsverksamhet på ett sätt som säkerställer objektiviteten och undanröjer risk för olika jävssituationer.

Rättstillämpning

Kommunen har god ordning på diarieföring av inkommande ärenden genom sin registrator inom avdelningen. Också arkivering av ärenden fungerar på ett bra sätt.

Myndighetsförelägganden och beslut kommuniceras i enlighet med kraven i förvaltningslagen.

Länsstyrelsen vill rekommendera kommunen att regelbundet ta del av kraven i kommunallagen, förvaltningslagen och viteslagen med flera förvaltningsrättsliga lagar vilka ur rättsakerhetssynpunkt är viktiga lagstiftningar för en myndighet att hålla sig ajour med. Länsstyrelsen anser att all personal och även nämndens ledamöter ska ha goda förvaltningsmässiga kunskaper.

Miljö kvalitetsmål

Länsstyrelsen noterar att de nationella och regionala miljö kvalitetsmålen till viss del har påverkat kommunens tillsynsplanering vilket Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att fortsättningsvis låta göra i ökad utsträckning. Länsstyrelsen rekommenderar Kommunen att göra Miljö kvalitetsmålen mer politiskt kända.

Tillsynsvägledning

Kommunens önskemål om tillsynsvägledning från Länsstyrelsens sida omfattar fler regionala utbildningar inom avdelningens olika verksamhetsområden. Samverkansvägledning och lagstiftningstolkning utgör ytterligare områden där vägledning önskas.

Catharina Ekelund

Monica Eurenus

Revision av Härjedalens kommuns livsmedels- och djurskyddskontroll

Den 16 juni 2008 besökte Länsstyrelsen Härjedalens kommun för att utvärdera offentlig kontroll och övrig tillsyn enligt livsmedelslagen, djurskyddslagen och EG-förordningar. Länsstyrelsen har redovisat sina iakttagelser och omdömen i en samlad rapport med specifika bilagor för respektive livsmedelskontroll och djurskyddskontroll.

Som en följd av lagstiftning inom EU för livsmedelssäkerhet ska kommunernas verksamhet revideras dvs. systematiskt och oberoende undersökas för att avgöra om verksamheter och resultat överensstämmer med planerade åtgärder och om åtgärderna har genomförts på ett effektivt sätt och är lämpliga för att nå målen.

Revisionen har utförts i enlighet med Kommissionens riktlinjer för utförande av revisioner och med stöd av livsmedelslagen, djurskyddslagen och tillämpliga EG-förordningar.

Kommunen har, enligt länsstyrelsens bedömning, en organisation, som i princip bör säkerställa en oberoende kontrollverksamhet utan jävsproblematik. Det framkom dock att förvaltningen på egen hand omprioriterar resurserna mellan ansvarsområdena. Generös allmän information och service prioriteras på bekostnad av offentlig kontrollverksamhet.

Länsstyrelsen bedömer att Härjedalens kommun har en tämligen god kännedom om vilka kontrollobjekt man har ansvar för, men planeringen svarar inte med tillräcklig säkerhet mot det kända behovet utan endast mot givna resurser, som är otillräckliga. Nämnden följer inte gällande föreskrifter om kontrollavgifter. Utdebiterade kontrollavgifter för livsmedelskontroll används inte fullt ut för offentlig kontroll. Kontrollverksamheten inom livsmedelsområdet bedömdes inte överensstämma med planerade åtgärder eller utförda riskanalyser. Det är därför svårt att bedöma om livsmedelsföretagen i kommunen uppfyller kraven i lagstiftningen. Djurskyddskontrollen saknar behovsutredning och tydlig tilldelning av resurser samt är otillräckligt planerad.

Sammanfattningsvis kan Härjedalens kommun inte anses bedriva en ändamålsenlig livsmedelskontroll och djurskyddskontroll. I rapporten redovisar Länsstyrelsen de avvikelser vi funnit, lämnar rekommendationer om åtgärder och anmodar nämnden att presentera en handlingsplan före årets slut.

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Veterinära frågor
Anders Norling
063-14 61 66

RAPPORT

Datum
2008-10-21

Dnr (anges vid skriftväxling)
281-4436-08

Härjedalens kommun
Miljö- och byggnämnden
Medborgarhuset
842 80 SVEG

Samordnad revision av Härjedalens kommuns livs- medels- och djurskyddskontroll (2 bilagor)

Den 16 juni 2008 besökte länsstyrelsen Härjedalens kommun för att utvärdera kommunens offentliga kontroll och övriga tillsynsverksamhet enligt livsmedelslagen, djurskyddslagen och tillämpliga EG-förordningar. Kontrollen av dricksvatten har inte utvärderats.

Från Härjedalens kommun närvarade Gottfrid Jonsson, ordförande i miljö- och byggnämnden, Lars Gunnar Nordlander, 2:e vice ordförande i nämnden, Bror Norberg, chef för miljö- och byggförvaltningen, Tina Dyrvold Carlsson, livsmedelsinspektör och Yasmine Bengtson, djurskyddsinspektör. Från länsstyrelsen deltog länsveterinär Anders Norling och biträdande länsveterinär Åsa Regnander-Dahl.

Länsstyrelsen redovisar med denna rapport sina iakttagelser och sina omdömen om kommunens rubricerade kontrollverksamheter.

Bakgrund

Livsmedelsverket har tidigare haft till uppgift att kontrollera hur kommunernas livsmedelskontroll bedrivs medan länsstyrelsen har haft motsvarande ansvar för djurskyddskontrollen. Sedan 2007 har länsstyrelsens uppdrag utökats till att omfatta även revision av kommunernas livsmedelskontroll.

Som en följd av ny lagstiftning inom EU på området livsmedelssäkerhet ska kommunernas verksamhet revideras d.v.s. systematiskt och oberoende undersökas för att avgöra om verksamheter och resultat överensstämmer med planerade åtgärder och om åtgärderna har genomförts på ett effektivt sätt och är lämpliga för att nå målen.

Målet för kontrollverksamheten har i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan formulerats så här:

Konsumenterna har trygga livsmedel, förtroende för kontrollverksamheten och en god grund för val av produkt. Intressenterna har tilltro till kontrollen. De ansvariga myndigheterna samverkar, kontrollen är riskbaserad, rättssäker, effektiv och ändamålsenlig.

Syftet med dessa övergripande och visionära mål är att den offentliga kontrollen inom livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd ska utföras i samverkan. Länsstyrelsen har därför valt att granska kommunernas livsmedelskontroll och djurskyddskontroll vid samma tillfälle och avge ett sammantaget omdöme.

Denna revision är också en del av en samordnad granskning av Härjedalens kommun inom samtliga verksamheter där länsstyrelsen har ett överordnat ansvar.

Sedan revisionsbesöket har riksdagen beslutat att ansvaret för djurskyddskontrollen fr.o.m. den 1 januari 2009 skall föras över från landets kommuner till länsstyrelserna. Länsstyrelsen redovisar därför sina slutsatser om kommunens djurskyddskontroll utan att utveckla några utförligare rekommendationer inför framtiden.

Lagstöd

Revisionen har utförts i enlighet med Kommissionens beslut 2006/677/EG om riktlinjer för utförande av revisioner och med stöd av livsmedelslagen (2006:804), djurskyddslagen (1988:534) och föreskrifter meddelade med stöd av lagarna, Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 178/2002, 854/2004 och 882/2004, samt den nationella kontrollplanen "Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan 2007-2009".

Uppföljning av tidigare inspektioner

Livsmedelsverket, som tidigare ansvarat för att granska kommunernas livsmedelskontroll, besökte tillsammans med länsveterinären kommunen 2003. Länsstyrelsens senaste granskning av Härjedalens kommuns djurskyddsarbete utfördes 2005, då i samverkan mellan länsveterinär och länsstyrelsens miljövårdsenhet.

Livsmedelsverket noterade 2003 följande avvikelser i kommunens livsmedelskontroll:

- Tillsynsplan bygger inte på resursinventering.
- Nämnden prioriterar inte vid resursbrist.

- Årlig inspektion genomförs inte hos samtliga livsmedelsföretag.
- Skriftliga rutiner saknas för omedelbara korrigerande åtgärder.
- Fastställda egenkontrollprogram finns inte för samtliga verksamheter.
- Nämnden har inte agerat mot företag som inte följer sitt egenkontrollprogram.

I en rapport efter besöket 2005 hade länsstyrelsen följande synpunkt på djurskyddskontrollen:

- Otillfredsställande behovsinventering och tillsynsplanering.
- Otillräckliga personella resurser för att bedriva en förebyggande djurskyddskontroll.
- Det finns ingen plan för kompetensutveckling.

Underlag för Länsstyrelsens slutsatser

Länsstyrelsen prövade vid detta besök en ny form för genomförandet av revisionen, nämligen enskilda samtal med kommunens representanter. Avsikten var att med förberedda och anpassade frågor undersöka hur väl kontrollbehoven, resursskapandet och kontrollverksamheten var förankrat i organisationens olika led. Denna metod visade sig vara intressant men också tidskrävande. Det senare fick som följd att kontrollarbetet inte hann bli granskat tillräckligt, när det gäller metodik och utförande. Länsstyrelsen bedömer att det finns ett behov av att komplettera och följa upp i denna del.

Följande uppgifter framkom vid Länsstyrelsens besök den 16 juni i år och av dokument som kommunen tillhandahållit.

Kommunens organisation

Kommunen har en miljö- och byggnämnd som är politiskt ansvarig för livsmedelskontroll och djurskydd liksom för miljö- och hälso-skyddstillsyn. Nämnden och dess förvaltningskontor är helt åtskilt från förvaltning av kommunala anläggningar, som är kontrollobjekt. Budgetramar beslutas av fullmäktige efter äskanden från nämnden.

Specifika uppgifter om livsmedelskontrollen

Under samtalen om livsmedelskontroll, använde sig länsstyrelsen av en preliminär version av vägledning för revision av kommunal livsmedelskontroll, som livsmedelsverket tillhandahållit, men tillämpade också grundläggande principer i kommissionens beslut om hur revision skall genomföras. De uppgifter, som kom fram finns redovisade i bilaga 1.

Specifika uppgifter om djurskyddskontrollen

Utifrån bl.a. Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (DFS 2007:2) om offentlig djurskyddskontroll har länsstyrelsen granskat kommunens djurskyddskontroll. Länsstyrelsen har då också valt ut och granskat två ärendeakter. Resultatet redovisas i bilaga 2.

Slutsatser och omdömen

Av genomgången med kommunens politiker och tjänstemän vid besöket och granskningen av de handlingar som presenterats i förväg och under besöket har länsstyrelsen dragit vissa slutsatser om hur Härjedalens kommun uppfyller kraven som offentlig kontrollmyndighet inom livsmedels- och djurskyddsområdena.

Överensstämmelse med planerade åtgärder

Länsstyrelsen bedömer, att Härjedalens kommun har en tämligen god kännedom om vilka kontrollobjekt man har ansvar för men att nämnden inte gör någon noggrann och detaljerad planering av verksamheten. Inventeringen är mer fullständig för livsmedelsverksamheter än för djurhållning. Det görs en planering på tjänstemannanivå, som för livsmedelskontrollen men inte för djurskyddskontrollen är baserad på en behovsanalys. Nämnden beslutar inte om den fullständiga och detaljerade planeringen. Verksamhetsplanen, som nämnden beslutar om, utgör snarast en översiktlig prioritering av verksamheten. Verksamheten överensstämmer inte med de planerade åtgärderna på grund av att andra uppgifter i realiteten prioriteras i det löpande arbetet. Det framkom att förvaltningen på egen hand omprioriterade resurserna också mellan ansvarsområdena.

Genomförande

Länsstyrelsen bedömer att kommunens livsmedelskontroll till största delen är kopplad till omgodkännanden av verksamheter. Dessa granskningar förefaller ändå fylla en funktion, som kan anses motsvara ett löpande kontrollarbete. Däremot styrs arbetet inte helt av den samlade riskanalysen utan är delvis händelsestyrt och därför ofullständigt och inte ändamålsenligt.

Inte heller djurskyddskontrollen bedrivs enligt en riskbaserad plan. I än högre grad förefaller djurskyddet vara händelsestyrt och omfattar årligen endast ett fåtal av de talrika registrerade djurhållningarna. Utifrån de granskade djurskyddsfallen anser länsstyrelsen att kommunen bör förbättra handläggningsrutinerna när det gäller dierieföring och dokumentation.

Ändamålsenlighet utifrån målen

Härjedalens kommun har, enligt länsstyrelsens bedömning, otillräckliga resurser för en regelbunden kontrollverksamhet av livsme-

delssäkerhet och djurskydd. På grund av otillräcklig behovsanalys kan resursbristen inte graderas. Kontrollobjekten har inte individuella planer. Kontrollarbetet släpar efter, möjligen på grund av otillräcklig styrning. Brister noterade vid tidigare granskningar kvarstår till stor del. Detta kan leda till att avvikelser hos livsmedelsföretag inte åtgärdas och att egenkontroll inte revideras samt att ingripanden med stöd av djurskyddslagen kommer först i sent skede när djur redan utsatts för lidande. Sammanfattningsvis kan Härjedalens kommun inte anses bedriva en ändamålsenlig livsmedels- och djurskyddskontroll. I bilagorna preciserar länsstyrelsen de avvikelser och allvarliga avvikelser vi bedömer är verifierade.

Länsstyrelsen framtida revisionsverksamhet

Vid besöket i juni genomförde länsstyrelsen, på grund av tidsbrist, inte en fullständig revision. En granskning av ärenden och arbetsmetoder liksom besök i ett eller flera kontrollobjekt återstår enligt anvisningarna för en systematisk och oberoende granskning. Länsstyrelsen behöver återkomma för dessa åtgärder.

Sverige har, som medlemsland i EU, fått kritik av kommissionens kontrollorgan FVO för bl. a. otillräcklig uppföljning av de offentliga kontrollinsatserna inom livsmedelsområdet. Livsmedelsverket har, som svar på kritiken, nyligen redovisat hur man vill öka landets insatser. En av åtgärderna är mer frekvent revision av den lokala livsmedelskontrollen. Livsmedelsverket har för avsikt att förse länsstyrelserna med ett analyserat underlag bl.a. från kommunernas årliga rapportering som underlag för en riskbaserad revision. Det är troligt att länsstyrelsen kommer att få utföra framtida revisioner på ett annat sätt, än det vi hittills planerat för.

Länsstyrelsen avvaktar tills vidare med att följa upp granskningen av enskilda kommuner till dess vi har upprättat en ny prioriteringsordning för vår samlade revision av länets samtliga kommuner.

Rekommendationer

Länsstyrelsen rekommenderar Miljö- och byggnämnden i Härjedalens kommun att:

- Tillförsäkra sig tillräckliga resurser för att bedriva en förebyggande och riskbaserad livsmedels- och djurskyddskontroll, som svarar mot de beräknade behoven. Kommunen bör försäkra sig om att debiterade kontrollavgifter används för att planera och genomföra en riskbaserad offentlig kontroll i respektive livsmedelsverksamhet.

- Upprätta fleråriga kontrollplaner för varje enskilt livsmedelsföretag baserat på riskanalys och fastställd kontrollavgift och ange vilken verksamhet i det samlade tillsyns- och kontrollarbetet, som är finansierad med kontrollavgifter. En riskbaserad kontroll medger flexibla intervaller.
- Utvärdera och korrigera förvaltningens arbetsmetoder, särskilt med avseende på löpande prioritering mellan offentlig kontroll, allmän tillsyn och information. Skapa och upprätthåll förutsättningar för en offentlig livsmedelskontroll, som motsvarar kontrollbehovet enligt riskanalysen och överensstämmer med debiterade kontrollavgifter.
- Koncentrera resurserna för djurskyddskontroll till att avsluta pågående ärenden och hantera akuta ärenden samt till att överlämna underlag för länsstyrelsens framtida djurskyddskontroll.

Handlingsplan

Länsstyrelsen anmodar miljö- och byggnämnden att redovisa en plan för de åtgärder nämnden avser att genomföra med anledning av länsstyrelsens rekommendationer. Länsstyrelsen önskar ta del av en sådan plan före årets slut.

Anders Norling
länsveterinär

Åsa Regnander-Dahl
biträdande länsveterinär

Kopia för kännedom:

Livsmedelsverket
Jordbruksverket
Länsledningen

Redovisning av specifika uppgifter om livsmedelskontrollen i Härjedalens kommun

Behovsinventering

Miljö- och byggnämnden bedöms ha god kännedom om antalet objekt i kommunen, som omfattas av offentlig livsmedelskontroll. I det överlämnade materialet och under samtalen angav kommunen att man har ca 200 livsmedelsanläggningar plus vattenanläggningar registrerade i ECOS. Alla verksamheter, utom de allra nyaste och vattenanläggningarna, uppgavs ha riskbaserats och fått beslut om nya kontrollavgifter. Man har inga objekt i kategorin med högst kontrolltid. Kommunfullmäktige har beslutat att riskklassificering skall göras enligt Livsmedelsverkets modell och om en timtaxa för kontrollerna.

Den samlade kontrolltiden, som skulle krävas enligt riskanalysen, finns dock inte sammanfattad och redovisad i något särskilt beslut eller annat dokument. Nämnden kan därför rimligtvis inte bedöma kontrollbehovet och besluta om nödvändiga resurser. Inte heller finns beräknad tid för allmän tillsyn och information redovisad.

Bedömning

Avvikelse från förordning (EG) 882/2004, artikel 4, punkt 2 a

En analys av det samlade kontrollbehovet är en förutsättning för en ändamålsenlig och effektiv kontrollverksamhet.

Tillsynsplanering

Kommunen har inte någon plan för livsmedelskontrollen, baserad på det analyserade kontrollbehovet. Det finns ett dokument med en verksamhetsplan för livsmedelsområdet. Denna är mycket kortfattad och anger närmast punktvis vilka verksamheter, som skall prioriteras under året. Länsstyrelsen har uppfattat att planen är den ansvariga inspektörens förslag till verksamhet, som sedan fastställts av nämnden. Planen utgår således från givna resurser, som inte är avvägda mot ett analyserat behov.

Nämnden bör planera kontrollverksamheten för varje enskilt objekt, baserat på riskanalysen. En sådan plan bör vara flerårig då kontrolltiden beroende på behovet kan spridas över tid. Den planerade kontrollverksamheten skall vara relaterad till den beslutade kontrollavgiften.

Bedömning

Allvarlig avvikelse från förordning (EG) 882/2004, artikel 4, punkt 2 a

Nämnden har ingen planering av kontrollen baserad på behovet och inte specificerad för de enskilda kontrollobjekten

Resurser och kompetens

Kommunen föreföll i år ha ungefär samma resurser för livsmedelskontrollen som vid Livsmedelsverkets och Länsstyrelsens föregående besök i Härjedalen 2003. Den ansvariga inspektören, som arbetar på heltid, arbetar enligt egen uppgift mer än 90 % av den tiden med livsmedelskontroll. Dessutom tillför en annan person viss tid för provtagning m.m. Denna resurs bedömdes 2003 av livsmedelsverket som otillräcklig med hänsyn till dåvarande rekommendation på årlig kontroll av alla objekt och till rådande situation för övrigt. Nuvarande krav på riskbaserad offentlig kontroll och behovet av förnyade godkännanden liksom det utökade livsmedelsbegreppet torde motivera ökade behov av resurser. Länsstyrelsen kan ändå inte utesluta att nuvarande resurser skulle kunna vara tillräckliga. Eftersom nämnden inte har relaterat riskanalysen av befintliga objekt till fastställda resursbehov kan det vare sig bedömas om resurserna är tillräckliga eller att de är otillräckliga.

Kommunfullmäktige har, som redan nämnts, fastsällt en timtaxa för kontrollarbetet. Nämnden har, i samband med fastställande av respektive verksamhets riskbaserade avgift, beslutat att sänka avgifterna för vissa kategorier verksamheter. Företag med mindre känslig hantering som samtidigt sysselsätter mindre än en årsarbetskraft, företag i väglöst land och företag med traditionella produktionsformer har fått avgifterna halverade. Det har inte helt entydigt framgått om beslutet baseras på enskilda provningar eller om det är ett uttryck för ett generellt ställningstagande. Enligt uppgift är dock antalet nedsatta avgifter litet. I förordningen om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel sägs att avgifterna skall beräknas på grundval av principen om tillräckliga finansiella resurser. Om det finns särskilda skäl, får kontrollmyndigheten sätta ner avgiften. Länsstyrelsen kan inte bedöma relevansen av de särskilda skäl som motiverat nämnden att avstå från full finansiering av kontrollen av vissa verksamheter. En del av de berörda verksamheterna torde inte nödvändigtvis ha ett mindre kontrollbehov.

Enligt inspektörens egen bedömning skulle hennes arbetstid kunna vara tillräcklig för den offentliga kontroll, som behövs och som

motsvarar erlagda avgifter. I praktiken tar andra uppgifter, som allmän livsmedelskontroll, information och råd till företagare och allmänhet m.m. så mycket tid i anspråk, att kontrollarbetet inte utförs så som det borde. I realiteten redovisar således förvaltningen en resursbrist för den offentliga kontrollen, även om denna i huvudsak är finansierad genom avgifter. Detta kan också uttryckas så, att utdebiterade kontrollavgifter inte används för offentlig kontroll. Eventuellt strider en generaliserad tillämpning av möjligheten till avgiftssänkningar mot avgiftsförordningen. Utdebitering av avgifter, som inte används för offentlig kontroll, strider med säkerhet mot avgiftsförordningen.

Nämnden har således en kontinuerligt huvudansvarig inspektör för livsmedelskontrollen. Denna har inte en formell grundutbildning som livsmedelsinspektör, utan är ekoingenjör och grundskolelärare i Ma/No med kompletterande utbildning i livsmedelslagstiftningen. Hon har också efter hand fortbildats i sitt arbete vid förvaltningen och har medverkat i t.ex. livsmedelsverkets utbildningar om den nya lagstiftningen, HACCP och systemtillsyn och styr tills vidare själv sin fortbildning efter behov och tillgång. Länsstyrelsen bedömer att nämnden har tillgång till nödvändig kompetens för verksamheten. Nämnden har inte beslutat om någon plan eller preciserat ekonomiskt utrymme för kompetensutveckling. Finansieringen har i praktiken inte varit något problem. Personalen deltar som regel vid centrala och regionala kurser och konferenser ordnade av Livsmedelsverket och Länsstyrelsen.

Bedömning

Avvikelse från avgiftsförordningen SFS 2006:1166 och förordning (EG) 882/2004, artikel 4, punkt 2 a och c samt artikel 27

Genom bristen på behovsutredning och objektrelaterad kontrollplanering kan det inte avgöras om nämnden har avsatt tillräckliga resurser för en ändamålsenlig offentlig kontroll. Särskilda skäl för vissa nedsatta avgifter förefaller å ena sidan vara generaliserade. Länsstyrelsen bedömer å andra sidan, att utdebiterade avgifter inte nyttjas fullt ut för kontrollverksamhet.

Rapportering

Härjedalens kommun har fullgjort årlig elektronisk rapportering av sin livsmedelskontroll direkt till Livsmedelsverket. Länsstyrelsen har i samband med denna revision inte tagit del av uppgifterna för 2006 eller 2007. Revisionen tar således inte hänsyn till rapporteringen.

Kontrollarbetet

Arbetet med kontroll enligt kontrollförförordningarna har enligt lämnade uppgifter huvudsakligen bestått av godkännandeprövningar av gamla och nya verksamheter. Under 2007 riskklassificerades kända verksamheter, med undantag av vattenverken. Många verksamheter

har besökts och granskats i samband med godkännandeprövningar, vissa vid flera tillfällen. Detta kan förhoppningsvis innebära att verksamheterna har kontrollerats i samma omfattning som vid revision eller inspektion. Inspektören uppgav att samma granskningsprinciper med checklista och livsmedelsverkets vägledning tillämpas vid såväl godkännandeprövningar som andra inspektioner. I varje fall beaktas lokalkrav, verksamhetsrutiner, säkerhetsprinciper och dokumentation. Å andra sidan uppgavs, att det finns några villkorade godkännanden, där tiden för godkännande löpt ut eller löper ut inom kort. I praktiken innebär detta, att det kan finnas några livsmedelsföretag som upprätthåller verksamhet utan formellt godkännande, och där verksamheten eventuellt inte uppfyller kraven i gällande regler. Som redan nämnts, hinner inte tillräckligt mycket kontroller utföras i konkurrens med andra arbetsuppgifter. Av detta följer att kommunens livsmedelskontroll inte kan anses vara ändamålsenlig.

Länsstyrelsen har vid detta tillfälle inte närmare granskat kontrollarbetet med avseende på rutiner och utförande.

Bedömning

Avvikelse från förordning (EG) 882/2004, artikel 4, punkt 2 a
Länsstyrelsen bedömer att nämnden inte sammantaget utför ett fullt ändamålsenligt kontrollarbete enligt kontrollförordningen men lämnar inget specifikt omdöme om arbetsmetoder utan återkommer för en granskning vid ett senare tillfälle.

Länsstyrelsens synpunkter på granskade ärenden

Efter revisionsbesöket har kommunen levererat kopior på akterna för fem kontrollobjekt. Dokumenten visar på en god ordning och på att samtliga objekt har varit föremål för någon form av kontrollinsatser. På grund av omständigheter, som helt är länsstyrelsens, redovisas i denna rapport ändå inte någon bedömning av kommunens kontrollinsatser i dessa verksamheter, utan länsstyrelsen återkommer i denna del, möjligen i förening med ett eller flera platsbesök också i verksamheter.

Redovisning av specifika uppgifter inom djurskyddskontrollen i Härjedalens kommun

Behovsinventering

Behovsinventering saknas. Kommunen har inte beräknat hur mycket tid som krävs för att uppfylla lagstiftningens krav på kontroll.

Kommunen har god kännedom om sina 26 större lantbruksobjekt. Övriga större objekt som t.ex. turridningsverksamheter är inte systematiskt ordnade. Drygt 330 djuranläggningar av varierande storlek ingår i registret. Även enstaka hundar läggs in i registret.

Bedömning

Allvarlig avvikelse från 2 kap 4 § DFS 2007:2

Behovsutredning saknas. Kommunen vet därför inte hur mycket resurser som krävs för att fullfölja lagstiftningen.

Avvikelse från 1 kap 5 § DFS 2007:2

Objektsregistret är stort och svåröverskådligt. Uppdateringen är inte fullständig. Det går inte att se hur många djurhållningar som ska vara föremål för regelbunden kontroll enligt Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (DFS 2007:2) om offentlig djurskyddskontroll, utan att öppna upp och detaljgranska varje objekt.

Tillsynsplanering

En översiktlig verksamhetsplan finns. I planen finns en prioriteringsordning där inkommande ärenden prioriteras högst.

Kontrollen av de 26 större lantbruksobjekten och objekten som kräver tillstånd enligt 16 § djurskyddslagen, utförs enligt uppgift utifrån L 44 vilket innebär att de enskilda objekten inte är riskklassificerade. Detta kan dock inte läggas nämnaden till last då det är i enlighet med gällande föreskrifter. Enligt djurskyddsinspektören kontrolleras riskobjekten då och då men detta dokumenteras inte regelmässigt. Kontrollplan över vilka objekt som ska kontrolleras under året saknas.

Bedömning

Allvarlig avvikelse från 2 kap 4 § DFS 2007:2 och förordning EG nr 882/2004 artikel 4 punkt 2 a

Plan över vilka objekt som ska kontrolleras under året saknas. Kontrollarbetet kan därmed inte följas upp av nämnden och det kan inte säkerställas att verksamheten uppfyller kontrollförordningens och den nationella kontrollplanens mål, nämligen en regelbunden, riskbaserad kontroll av djurhållningen.

Resurser och kompetens

Uppgifter saknas om vilka resurser som i praktiken är tillgängliga för djurskydd. Ansvarig inspektör ska enligt anställningsavtalet arbeta 80 % med djurskydd men utför även arbete inom hälsoskydd, miljöskydd, naturskydd, renhållning och miljöledning. Annan personal arbetar enligt uppgift ca 20 % med administrativa uppgifter inom djurskyddet och förstärker vid hög arbetsbelastning. Enligt verksamhetsredogörelsen har djurskyddet inte prioriterats under 2007.

Bedömning

Den djurskyddsinspektör som ansvarar för kontrollen bedöms ha tillräcklig kompetens för uppgiften.

Allvarlig avvikelse från 2 kap 4 § DFS 2007:2

Det går inte att bedöma om resurserna är tillräckliga eftersom behovsutredning och resursfördelning saknas. Med hänsyn till inspektörens breda ansvarsområde är resurserna sannolikt för knappa.

Rapportering

Härjedalens kommun har inte fullgjort sin årliga rapportering till Jordbruksverket.

Bedömning

Allvarlig avvikelse från 2 kap 5 § DFS 2007:2

Kommunen har de två senaste åren (2006, 2007) inte rapporterat sin djurskyddskontroll till Jordbruksverket, tidigare Djurskyddsmyndigheten. Rapportering av kontrollen är ett krav både i Svensk lagstiftning och enligt EU:s regelverk.

Juridiska befogenheter

Djurskyddsinspektören har delegation att fatta beslut om alla ärendetyper.

Finansiering

26 lantbruk debiteras en årlig avgift, övriga timavgift vid besök.

Kontrollarbetet

Enligt händelsestatistiken har 11 kontroller utförts och 12 klagomålärenden handlagts under 2007, och under 2006 utfördes 37 inspektioner. Kontrollrapporter upprättas och skickas till djurhållarna.

Anmälningssärenden diarieförs inte.

Slumpmässig kontroll av ett lantbruksobjekt visade att den senaste inspektionen gjordes 2002, dvs. för mer än tre år sedan. Objektet stod enligt muntlig uppgift från inspektören på tur att kontrolleras. I ett annat ärende som begärdes fram för granskning var det dels svårt att hitta akten, dels saknades ett dokument.

Under 2007 har djurskyddsverksamheten varit nedprioriterad av förvaltningen. Verksamheten har inte utförts enligt lagstiftningen. Nämnden, som är ansvarig myndighet, har påtalat för förvaltningen att resurser ska avsättas för djurskydd istället för till miljöskydd men djurskyddet har trots det inte prioriterats.

Bedömning

Allvarlig avvikelse från 24 § djurskyddslagen (1988:534
Oklarhet råder om verksamhetens styrning. Enligt djurskyddslagen ska den offentliga kontrollen över djurskyddslagstiftningen fullgöras av den kommunala nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

Iakttagelse

Kontrollen av de större lantbruksobjekten uppfyller i viss mån kravet på regelbundenhet men utförs inte alltid med de kontrollintervall som anges i föreskrifterna.

Anmälningssärenden, även i form av telefonsamtal som nedtecknas, är allmänna handlingar som ska registreras eftersom de inte är av ringa betydelse utan ska leda till åtgärd från kommunen.

Handlingarna ska vara samlade i akten.

Tillsyn över planering och byggande, strandskydd och fornlämningar

Länsstyrelsen har genomfört tillsyn i kommunen enligt plan- och bygglagen, miljöbalken och kulturminneslagen. Tillsynen har i första hand omfattat de områden inom respektive lagstiftning där länsstyrelsen fått särskilda tillsynsuppdrag av regeringen. Områden som omfattats av tillsynen är planering och byggande, strandskydd och fornlämningar.

Regeringen har bland annat gett Länsstyrelsen i uppdrag att samverka med Boverket i en kartläggning av hur kommunerna organiserat och resurssatt sitt arbete med planering och byggande. En viktig del i tillsynsarbetet har därför varit att få in uppgifter från kommunen som underlag för denna kartläggning. Tillsynen över planering och byggande baseras delvis på en enkätundersökning.

Med start redan detta år gör regeringen en bredare satsning på kompetensutveckling i syfte att förbättra tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen. I inledningsskedet riktar sig denna kompetensutveckling till länsstyrelserna men kommer i ett senare skede även att omfatta kommunerna.

Syftet med Länsstyrelsens tillsyn över naturreservat, strandskyddsområden, kulturhistoriskt skyddade områden och andra skyddade områden är att den skall bidra till en bättre regelefterlevnad och till att miljökvalitetsmålen nås. Inom miljöbalkens område har tillsynen huvudsakligen koncentrerats till frågor som rör strandskyddet.

Tillsynen enligt kulturminneslagen har inriktats på hur kommunen i sin ärendehandläggning bevakar skyddet av fornlämningar.

Enligt Länsstyrelsens bedömning finns i kommunen kompetens inom de områden som omfattas av tillsynen även om resurserna är knappa. Inom byggområdet finns dock ett behov av kompletterande utbildning bland annat när det gäller tillämpningen av energihushållningskraven i Boverkets byggregler.

Tillsyn över planering och byggande, strandskydd och fornlämningar

Länsstyrelsens tillsyn i Härjedalens kommun den 17 september 2008 enligt plan- och bygglagen, miljöbalken och kulturminneslagen.

Närvarande från Härjedalens kommun: Bror Norberg, miljö- och byggchef, Tommy Bäckelin, byggnadsinspektör.

Närvarande från Länsstyrelsen: Olle Lundgren, länsarkitekt, Björn Oskarsson, antikvarie, Andreas Gällerspång, naturvårdshandläggare, Bo Hamberg, byggnadsingenjör.

BAKGRUND

Tillsynen har skett mot bakgrund av uppdrag från regeringen.

Länsstyrelsens tillsyn över plan- och byggnadsväsendet skall bidra till en ändamålsenlig och enhetlig tillämpning av de lagar som reglerar planering och byggande och därigenom medverka till en god kvalitet i planeringsprocessen och planläggningen. Samtidigt skall tillsynen medverka till att en god kvalitet uppnås i byggande och förvaltning. Tillsynen har delvis utförts i form av en enkätundersökning.

Tillsynen över naturreservat, strandskyddsområden, kulturhistoriskt skyddade områden och andra skyddade områden skall bidra till bättre regelefterlevnad och till att miljö kvalitetsmålen nås. Syftet med tillsynen över kulturhistoriskt värdefulla miljöer, byggnader och fornminnen m.m. är att den skall bidra till bevarandet samt förbättrade förutsättningar för hållbar förvaltning av kulturarvet.

TILLSYVEN ÖVER PLAN- OCH BYGGNADSVÄSENDET

De viktigaste planeringsfrågorna i kommunen idag är den fysiska planeringen för bostäder och utveckling av näringslivet bl a industri och turism. Viktiga delar i denna planering är att hålla en bra planberedskap för permanentboende och se till att planering grundar sig på en hållbar utveckling.

Den kommunomfattande översiktsplanen är från år 2004 och utgör underlag för kommunens detaljplanläggning/bygglovgivning i ovanstående frågor. I kommunen pågår arbetet med fördjupade översiktsplaner som underlag för utbyggnaden av turismområdena samt vindkraften. Under året har en fördjupad översiktsplan för Björnrike-Vemdalen antagits. En mellankommunal samverkan har organiserats bl a för att samordna planeringsinsatsen för skotertrafik i områden som gränsar mot andra kommuner.

Under perioden 2008.01.01-2008.09.30 har kommunen antagit 11 detaljplaner varav 9 planer med enkelt planförfarande samt beviljat 238 bygglov.

Inom kommunen har kommunstyrelsen ansvaret för översiktsplane frågor medan miljö- och byggnämnden är ansvarig för detaljplane frågor, bygglov och byggtillsyn. Resursmässigt avsätter kommunen en årsarbetskraft till arbetet med översiktsplane frågor och 1,5

årsarbetskrafter till arbetet med detaljplanefrågor. För bygglov och byggtillsyn avsätts 3,5 årsarbetskrafter. Stadsarkitekten är engagerad på konsultbasis.

Tillsynen över byggnadsväsendet har koncentrerats på hur kommunen vid sin kontroll och tillsyn bevakar att kraven i Boverkets byggregler på energihushållning i byggnader uppfylls. Byggnadsinspektören har redogjort för kommunens rutiner vid handläggningen av bygganmälan och genomförandet av byggsamråd samt granskning och beslut om kontrollplan. Byggsamråd hålls normalt inte i projekt som avser fritidshus.

Kommunen kommer att kräva en sådan uppföljande mätning av energianvändningen i den färdiga byggnaden som avses det allmänna rådet i Boverkets byggregler

Granskningen visar att kommunen med hjälp av kontrollplanen samt andra handlingar som krävs in för kontroll och uppföljning av projektet bevakar att kraven på energihushållning i Boverkets byggregler uppfylls.

Enligt tillsynsenkäten finns det idag kunskap och kompetens i kommunen för att tillämpa energihushållningskraven men det finns behov av kompletterande utbildning för att öka kunskapen inom området.

Länsstyrelsens bedömning av kommunens tillsyn och kontroll enligt plan- och bygglagen

Såvitt kan bedömas så säkerställer kommunen en rättssäker hantering av plan- och byggfrågor. Enligt Länsstyrelsens bedömning utgör dock kommunens knappa resurser för planering och bygglovgivning en risk på sikt när det gäller efterlevnaden av plan- och bygglagen.

Länsstyrelsen bedömer att kommunen i sin tillståndsprövning samt kontroll och tillsyn enligt 9 kap. plan- och bygglagen bevakar att kraven på energieffektivisering i den byggda miljön uppfylls.

TILLSYVEN ÖVER STRANDSKYDDET

Härjedalens kommun prövar dispenser från strandskyddet efter delegation från Länsstyrelsen. Naturvårdsverket har inte överklagat någon av de strandskyddsdispenser som kommunen lämnat under året. Enligt Länsstyrelsen tycks Härjedalens kommun, så vitt kan utläsas från ärendehandlingarna, göra rimliga bedömningar i sina beslut i strandskyddsärenden. Det är positivt att kommunen i ärendena gör en egen bedömning av påverkan på djur- och växtliv och att man ofta gör tomtplatsavgränsningar. I några ärenden framkommer det inte av handlingarna om det är så att man vägt in riksintresse friluftsliv och naturvård enligt 3 kap MB i sin bedömning eller inte. Detsamma gäller vissa strandskyddsdispenser som ligger i anslutning till Natura 2000-områden. När det gäller Natura 2000 så är det viktigt att komma ihåg att det är den totala påverkan på de habitat och arter som avses skyddas som ska bedömas.

Länsstyrelsen avser att inom det närmaste halvåret ge möjlighet till att en person på varje kommun i länet, efter underskrivande av sekretessavtal, ska få tillgång till databasen som visar de växtplatser för sällsynta arter som Länsstyrelsen känner till.

När det är fråga om strandskydd i detaljplaneärenden är det extra viktigt att kommunen i ett tidigt skede låter utföra en naturvärdesbedömning (eller i mer naturintressanta miljöer även en mer omfattande naturinventering) av personer med specialistkompetens. Det ger kommunen ett bättre planeringsunderlag och underlättar när kommunen ansöker om upphävande av strandskyddet hos Länsstyrelsen.

TILLSYNEN ÖVER FORNMINNEN

Härjedalens kommun har införskaffat FMIS (Riksantikvarieämbetets fornminnesregister) och använder det som planeringsunderlag i ärendehantering. Härjedalens kommun kommenterar alltid om ett ärende berör riksintresseområde för kulturmiljövården.

Olle Lundgren
Länsarkitekt

Björn Oskarsson
Antikvarie

Andreas Gällerspång
Naturvårdshandläggare

Bo Hamberg
Byggnadsingenjör

Länsstyrelsens sammanfattande noteringar och bedömningar av Överförmyndarnämndens verksamhet i Härjedalens kommun

Det finns vissa brister i handläggningen som måste åtgärdas. Det rör sig i huvudsak om formella frågor såsom diarieföring och behäftande av datum på inkommande post och upprättande av tjänsteanteckning. Överförmyndarnämnden måste följa upp de åtgärder den utför.

En god man skall inge årsredovisning årligen om inte det fattas särskilt beslut att befrielse från skyldigheten ges. Det krävs således ett särskilt beslut för befrielse från skyldigheten att inkomma med årsredovisning. En god man skall upprätta och underteckna den årliga årsredovisningen. Om inte gode mannen har förmåga att underteckna årsredovisningen måste det utredas om inte utbyte av gode mannen skall ske. Det är inte acceptabelt att överförmyndarnämnden upprättar en årsredovisning.

Tillsyn av Överförmyndarnämnden i Härjedalens kommun den 2 april 2008.

Närvarande var Marina Wallén Mattsson, chefsjurist (vid tid för tillsyn jurist) vid Länsstyrelsen i Jämtlands län, Åsa Johansson, jurist vid Länsstyrelsen i Jämtlands län, Anita Nordén, ordförande vid Överförmyndarnämnden i Härjedalens kommun och Renate Josupeit, handläggare vid Överförmyndarnämnden i Härjedalens kommun

Länsstyrelsen kontrollerar att överförmyndarnämndens mottagningstid är anslagen på kommunens officiella anslagstavla, vid ingång till korridor för handläggarens kontor och utanför handläggarens dörr. Enligt den årliga informationen till länsstyrelsen skall öppettiderna vara dagligen 9.00 – 15.00.

Handläggaren arbetar cirka 50 % med överförmyndarfrågor, övrig tid arbetar hon inom sociala enheten. Under vissa perioder blir det en högre arbetsgrad för överförmyndarfrågor. Handläggaren finns emellertid tillgänglig under hela dagen. Ordföranden har telefontid måndagskvällar, men finns även tillgänglig på andra tider. Tiden upplevs som tillräcklig om den slås ut över hela året. Däremot är det en väldigt större arbetsbelastning i februari-mars varje år vid granskning av årsredovisningar.

Det finns ingen ersättare för handläggaren i händelse av semester eller sjukdom. Ordföranden handlägger akuta ärenden under handläggarens frånvaro och ibland hjälper annan personal på socialkontoret till.

Överförmyndarnämndens ordförande ser en fördel med att ha nämnd istället för som vissa andra kommuner ha en Överförmyndare. Överförmyndarnämnden har antagit en skriftlig delegationsordning.

Överförmyndarnämnden använder datasystemet Värna för diarieföring. Handläggare framför att det finns visst behov av ytterligare utbildning av systemet. Det har även kommit en ny version av programmet.

Överförmyndarnämndens rutiner över diarieföring av inkomna handlingar går igenom. Länsstyrelsen informerar om att inkommen handling skall registreras i diariet. Länsstyrelsen ger även allmän information om sekretessbelagda handlingar, allmänna handlingar, vikten av tjänsteanteckningar och allmän diarieföring.

Antalet ärenden i överförmyndarnämnden ligger ganska konstant, dock ökar antalet anordnade förvaltarskap. Antalet ärenden överensstämmer till stor del med uppgifterna i inlämnad årsredogörelse.

De flesta godmanskap är anordnade för samtliga tre områden, förutom för något undantagsärenden där gode mannen inte är utsedd för att sörja för person.

Förvaltarskapen ses över årligen. Det finns för närvarande inget aktuellt ärende där förvaltarskap skall ändras till godmanskap. Det inkommer rapport från förvaltarna varje år i form av förvaltarberättelse.

Det upplevs inte som att det finns problem mellan gode män och personal på boende förutom i något enstaka fall när det gäller gruppboende. Det är gode mannen eller förvaltaren som är ansvarig för huvudmannens ekonomi.

Länsstyrelsen delar nämndens uppfattning att nämnden skall ta tillvara huvudmannens intressen och inte de anhörigas i de fall dessa inte stämmer överens.

Det finns ingen i nämnden som samtidigt är god man.

Kompleta ansökningar/begäran om anordnande av godmanskap översänds direkt till tingsrätten för prövning. Handläggningstiden kan emellertid i vissa specifika ärenden utsträckas något innan handlingarna översänds till tingsrätten.

Några ärenden om godmanskap för ensamkommande barn är inte aktuellt då Härjedalens kommun inte tar emot ensamma flyktingbarn utan endast vuxna flyktingar.

Årsredovisningarna skickas in med bilagor, verifikationer, bankutdrag etc. På grund av resursbrist begärs inte eller kontrolleras inte alla verifikationer. Årsredovisningarna inkommer till stor del till nämnden. Det finns emellertid en del som inkommer senare och som måste påminnas. Påminnelse skickas ut efter cirka tre veckor från ordinarie tid för ankomst. Därefter skickas hot om vite. Det har inte i år funnits några större anmärkningar dock några justeringar.

Det finns något ärende där nämnden medgett befrielse från skyldighet att lämna årsredovisning. Det är ärenden där godmanskapet inleddes under december 2007. Länsstyrelsen informerar om sin syn över JO:s uttalande om årlig omprövning av beslut om befrielse från skyldighet att lämna årsredovisning.

Granskningen av årsredovisningar tar ibland tid.

Det är inte lätt att hitta gode män och förvaltare, särskilt för svårare uppdrag är det problem. Viss annonsering har skett i kommunbladet. Nämnden har viss lokalkännedom och med hjälp av handläggaren och andra av kommunens tjänstemän erhåller man kännedom om de personer som bor inom kommunen. En kontroll av tilltänkta gode män görs hos sociala myndigheter samt hos kronofogden och ibland även hos polismyndighet. Överförmyndarnämnden önskar ha förordnade gode män som bor i närheten av huvudmannen.

Nämnden har några erfarna gode män/förvaltare som får rycka in i svårare eller besvärliga ärenden. En gode man/förvaltare kan ha maximalt fem uppdrag målsättningen är högst tre huvudmän per gode man/förvaltare.

Överförmyndarnämnden har en årlig träff med samtliga gode män och förvaltare med inbjudna gäster, nu senast med bl.a. justitieministern.

Länsstyrelsen går igenom de klagomål som inkommit till länsstyrelsen. Det sker även en viss genomgång av tidigare tillsynsärenden.

Stickkontroll av register kontra akter görs av länsstyrelsen. Överförmyndarnämnden för register via datasystemet Värna.

Vid behov kontaktas jurist Eva von Scheele jurist vid kommunförbundet. Överförmyndarnämnden har även möjlighet att i vissa ärenden köpa tjänster av advokat Håkan Müntzing.

Sex akter tas med för granskning

Genomgång av medtagna akter

Akt 1

Handlingar som inkommit till nämnden innan ansökan om anordnande av godmanskap skickats är inte diarieförda.

Den 23 januari 2006 skickade överförmyndarnämnden komplettering av ansökan till Östersunds tingsrätt, skrivelsen är emellertid inte diarieförd.

Den 27 januari 2006 skickade en skrivelse till den förordnade gode mannen med anmodan om att inkomma med förteckning, denna skrivelse är inte diarieförd.

Ett arvodesbeslut har tagits den 18 februari 2008, därefter har beslut om makulering och ändring skett den 25 februari 2008. Handlingarna är inte diarieförda.

Akt 2

Handlingar som inkommit till nämnden innan ansökan om anordnande av godmanskap skickats är inte diarieförda.

En skrivelse har upprättats den 3 december 2004 ställd till den förordnade gode mannen med anmodan om inlämnande av förteckning, skrivelsen är inte diarieförd.

Den 4 oktober 2005 har skrivelse skickats till gode mannen, skrivelsen ligger i akten och är upprättad av handläggare hos Överförmyndarnämnden men är eventuellt avsänd från Socialkontoret. Av innehållet i skrivelsen synes den som undertecknat ha agerat inte som företrädare för Överförmyndarnämnden utan som företrädare för borgenär, d.v.s. Härjedalens kommun såsom fordringsägare gentemot huvudmannen.

Slut-(Års)-räkning för 2005 som inkom den 17 februari 2006 uppvisar ett klart sämre skuldläge än vad som redovisats i årsräkning för år 2004. Någon förklaring till varför skuldläget försämrats under året synes inte ha getts eller krävts in av Överförmyndarnämnden.

En ny god man tillträdde den 1 januari 2006, någon förteckning över tillgångarna synes inte ha getts in eller krävts in av Överförmyndarnämnden. Huruvida årsräkningens (för år 2006) ingående behållning stämmer överens med behållning vid övertagandet av godmanskapet är inte möjligt att bedöma då förteckning saknas. Av årsräkning för 2007 framgår att behållning vid periodens början inte stämmer överens med sluträkning från tidigare god man. Det är en stor skillnad mellan beloppen.

En tjänsteanteckning är upprättad den 14 mars 2007, den är inte diarieförd. Tjänsteanteckningen synes ge någon form av förklaring till differenserna mellan uppgifter om tillgångar.

Akt 3

I akten ligger material som hör till tidigare anordnande av godmanskap som därefter upphävdes.

Länsstyrelsen har granskat ärendet från det att fråga åter uppstod om ställföreträdare nu såsom anordnat förvaltarskap.

Det finns tjänsteanteckning daterad den 16 november 2006 som inte är diarieförd, anteckningen avser samtal och händelser som skett den 15 och den 16 november.

Den 17 november 2006 har skrivelse skickats till försäkringskassan, den är inte diarieförd.

Den 17 november 2006 inkom åtagande som förvaltare, denna skrivelse är inte diarieförd. Inte heller är skrivelse daterad den 24 november 2006 ställd till förvaltaren med anmodan att inkomma med förteckning diarieförd.

Den 30 november 2006 har skrivelse med fråga inkommit till överförmyndarnämnden. Den 30 november har skrivelse skickats till förvaltaren. Ingen av dessa handlingar är diarieförda. En tjänsteanteckning är upprättad den 30 november 2006 och inte heller denna handling är diarieförd.

Den 15 december har skrivelse skickats till Svegs sjukhus, läkarintyg inkommit samt ny skrivelse skickats till Svegs sjukhus, inga av dessa handlingar är diarieförda.

Den 18 december 2006 har skrivelse skickats till Östersunds tingsrätt angående det intermistiskt anordnande av förvaltarskap och inför provning av anordnande av förvaltarskap. Skrivelsen är inte diarieförd.

Av dagboken framgår att tillgångsförteckning är granskad den 28 december, någon anteckning i akten finns inte som motsvarar denna diarieförda åtgärd. Ny förteckning har inkommit den 25 januari 2007, denna inkomna handling är inte diarieförd.

Årsräkning för år 2006 som inkom den 26 februari 2007 innehåller inga uppgifter om skulder trots att förvaltaren i skrivelse bifogad till årsräkningen uppgett att huvudmannen fortfarande har skulder hos kronofogden. Årsräkningen har därefter godkänts utan anmärkning eller korrigering av överförmyndarnämnden.

Yttrande till Östersunds tingsrätt har skickats den 29 juni 2007, skrivelsen är inte diarieförd men i dagboken har angetts att inkommet föreläggande har besvarats samma dag, se journalanteckningar. Av journalanteckningar finns antecknat att föreläggande från tingsrätt inkommer, juridiska ombudet har lämnat yttrande. Kontaktar förvaltare och skriver svar till tingsrätt, se akt. Skrivelsen till tingsrätten är emellertid inte diarieförd och

införd i dagboken. Det framgår inte klart i dagboken vad som inkommit respektive upprättats och expedierats dagligen.

Protokoll från Östersunds tingsrätt angående förvaltarskapet inkom till Överförmyndarnämnden den 18 juli 2007, den inkomna handlingen är inte diarieförd.

Yttrande till Hovrätten för nedre Norrland har skickats den 23 oktober 2007, yttrandet är inte diariefört såsom upprättad och expedierad handling.

Årsräkning för år 2007 som inkom den 28 januari 2008 innehåller inga uppgifter om skulder trots att förvaltaren i skrivelse bifogad till årsräkningen uppgett att huvudmannen fortfarande har skulder hos kronofogden. Årsräkningen har därefter godkänts utan anmärkning eller korrigering av överförmyndarnämnden.

Akten var inte i god ordning. Länsstyrelsen har, för att kunna utföra en tillfredsställande tillsyn av ärendet, sökt sortera handlingarna i kronologisk ordning.

Akt 4

I akten ligger material som hör till tidigare anordnande av godmanskap som därefter upphävdes.

Länsstyrelsen har granskat ärendet från det att fråga åter uppstod om ställföreträdare nu såsom nytt anordnat förvaltarskap.

Handlingar som inkommit till nämnden innan ansökan om anordnande av godmanskap skickats är inte diarieförda.

Den 23 juni 2005 inkom åtagande från tilltänkt förvaltare, handlingen är inte diarieförd.

Den 20 juli 2005 inkom läkarintyg till överförmyndarnämnden, denna handling har inte diarieförts. Komplettering av ansökan har skickats till Östersunds tingsrätt den 15 augusti 2005, vilket inte heller har diarieförts.

En skrivelse har skickats till förvaltaren den 26 augusti 2005, denna handling är inte diarieförd.

Den 18 oktober 2005 har förvaltaren kontaktad Överförmyndarnämnden, tjänsteanteckningen är skriven direkt i dagboken.

Den 18 oktober 2005 har skrivelse skickats till Östersunds tingsrätt, denna handling är inte diarieförd.

Den 12 januari 2006 finns tjänsteanteckning införd direkt i dagboken istället för upprättad tjänsteanteckning.

Den 17 januari 2006 finns upptagen form av tjänsteanteckning direkt i dagboken. Det finns ingen korrekt upprättad tjänsteanteckning över samtal som skett i anledning av händelse i ärendet. Det finns en odaterad notering senare i akten på exemplar avskrivelse som skickades den 17 januari 2006.

Den 13 mars 2006 finns tjänsteanteckning införd direkt i dagboken istället för upprättad tjänsteanteckning.

Den 24 mars 2006 har Överförmyndarnämnden beslutat om förordnande av ny förvaltare samt skickat skrivelse till den nye förvaltaren. Skrivelsen ställd till ny förvaltare är inte diarieförd. Det finns även tjänsteanteckning direkt i dagboken. En skrivelse har även skickats till huvudmannen angående byte av förvaltare, denna handling har inte heller diarieförts.

Den 31 mars 2006 inkom enligt dagbok delräkning från avgående förvaltare. Då hans förordnande upphörde den 31 mars 2006 skulle han inkomma med sluträkning.

Den 11 oktober 2006 skickades beslut om medgivande om omplacering av medel, avsluta konto i bank samt öppna konto i annan bank till förvaltaren. Denna handling är inte diarieförd.

Den nye förvaltaren har inte inkommit med tillgångsförteckning. Det är därför inte möjligt att korrekt bedöma om årsräkningen för år 2006 till fullo stämmer.

Akt 5

Enligt dagbok har skrivelse skickats till gode mannen den 25 mars 1996 med anmodan att inkomma med förteckning. Någon dylik skrivelse återfinns inte i handlingarna i akten.

Av dagboken framgår att den 16 juli 1996 har två dokument upprättats avseende ändrad bankuppgift och något som har bevakning den 28 februari 1997. Ingen av handlingarna återfinns i akten.

I dagboken finns angivet att årsräkning inkommit den 28 februari 1999. Årsräkning är behäftad med ankomstdatum den 15 mars 1999, datumen stämmer således inte överens med varandra.

Det finns i akten inlagd utdrag från dagboken, daterad utskrift den 17 juli 2000. Utdraget är inlagt mellan årsräkning för år 1999 som inkom den 22 februari 2000 och beslut om arvode daterat den 24 februari 2000.

Av dagbok skall ett Arvodesbeslut ha tagits dels den 15 mars 2002 och dels den 19 mars 2002. Beslutet den 15 mars 2002 saknas i akten.

Av dagbok framgår att årsräkning avseende år 2004 inkom den 10 februari 2005. Årsräkningen är emellertid behäftad med ankomstdatum den 9 februari 2005. Datumen stämmer således inte överens med varandra.

Tillgångarna på konto med överförmyndarspär har markant minskat under 2004. Av specifikation av underlag till årsredovisning avseende år 2004 framgår att uttag gjorts för köp av moped och för köp av skoter. Något beslut om tillåtelse för uttag från spärrat konto synes inte ha fattats av överförmyndarnämnden.

Den 22 november 2006 finns enligt dagbok diarietext upprättad. Någon tjänsteanteckning eller dylikt finns emellertid inte i akten. Det framgår inte heller vad som avses med diarietext.

Den 22 oktober 2007 finns enligt dagbok registerutdrag om ställföreträdare, någon sådan handling finns emellertid inte i akten.

Den 16 januari 2008 har enligt dagboken anmodan om årsräkning skickats den 16 januari 2008, det framgår inte till vem. Någon sådan handling finns inte i akten.

Av årsräkning avseende år 2007 som inkom till överförmyndarnämnden den 15 februari 2008 framgår att byte skett av bank och att samtliga medel från konton behäftade med överförmyndarspär har flyttats till konto i ny bank utan överförmyndarspär. Något beslut om medgivande för åtgärden synes inte ha tagits av överförmyndarnämnden.

Akt 6

Handlingar som inkommit till nämnden innan ansökan om anordnande av godmanskap skickats är inte diarieförda.

Protokoll om anordnande av godmanskap inkom den 24 maj 2007, av dagboken framgår att anordnande inkom den 25 maj 2007. Datumet som angetts i dagboken och det datum som aktuell handling är behäftad med stämmer således inte överens. Samma sak gäller för en skrivelse till gode mannen. En skrivelse med

anmodan om att inkomma med förteckning har daterats den 24 maj 2007, av dagboken framgår att skrivelsen upprättats den 25 maj 2007.

Av dagboken framgår att inkommen årsräkning har granskats utan anmärkning den 21 februari 2008. Av handlingarna framgår emellertid att gode mannen inte lämnats fullgod årsräkning. Vidare framgår att överförmyndarnämnden den 21 februari i skrivelse till gode mannen uppgett att nämnden upprättat årsräkning.

Överförmyndarnämnden har att utöva tillsyn över förordnade gode män. Det är således inte möjligt att överförmyndarnämnden upprättar årsredovisning som sedan godkänns av överförmyndarnämnden.

Slutliga synpunkter

Tjänsteanteckning bör inte antecknas direkt i diariedatasystemet eller i dagboken över inkomna handlingar utan uppföras på särskild plats och uppgift om att tjänsteanteckning finns antecknas i diariet. En tjänsteanteckning skall innehålla uppgift om datum för upprättandet, vad den avser samt vem som upprättat den.

När en handling inkommer till Överförmyndarnämnden skall den behäftas med ankomstdatum samt diarieföras i aktuellt ärende. Av 15 kap. 1 § sekretesslagen följer att en allmän handling som inkommit till eller upprättats hos en myndighet skall registreras utan dröjsmål.

När överförmyndarnämnden skickar frågor till en god man är det viktigt att uppföljning sker.

En god man skall inge årsredovisning årligen om inte det fattas särskilt beslut att befrielse från skyldigheten ges. Det krävs således ett särskilt beslut för befrielse från skyldigheten att inkomma med årsredovisning.

En god man skall upprätta och underteckna den årliga årsredovisningen. Om inte gode mannen har förmåga att underteckna årsredovisningen måste det utredas om inte utbyte av gode mannen skall ske. Att en god man tar hjälp av annan person för upprättande av årsräkning eller liknande fråntar inte gode mannen skyldigheten att ansvara för de områden som omfattas av godmanskapet. Ett uppdrag som god man (men även förordnad förmyndare och förvaltare) är personligt, det vill säga att uppdraget alltid är knutet till en viss person som har att utföra de uppgifter som ställföreträdarskapet innebär. En förordnad ställföreträdare anses inte t.ex. genom en fullmakt kunna låta någon annan person

överta det övergripande ansvaret för ställföreträderskapet (betänkandet Frågor om förmyndare och ställföreträdare för vuxna SOU 2004:112 s. 759). Överförmyndarnämnden skall inte godkänna en inkommen årsredovisning som inte är undertecknad av gode mannen.

Det är inte acceptabelt att överförmyndarnämnden upprättar en årsredovisning. Överförmyndarnämnden skall utöva tillsyn över gode män och däribland kontrollera och godkänna upprättade årsredovisningar. Överförmyndarnämnden kan inte upprätta och därefter kontrollera och godkänna sin egen upprättade handling. Vidare går det att ifrågasätta om den upprättade årsredovisningen i dylika fall är korrekt när den inte kan ha samtligt material som underlag för årsredovisningen till sitt förfogande.

Samordnad tillsyn i Härjedalens kommun 2008 – Sociala tillsynsområden

Länsstyrelsens sociala tillsyn omfattar sakområdena Individ- och äldreomsorg, Omsorg om funktionshindrade, Äldreomsorg och Alkoholtillsyn.

Länsstyrelsen har under 2008 genomfört tillsyn avseende alla områden förutom individ- och familjeomsorgen. Tillsynen utgör normalt en insats för att uppfylla de mål och uppdrag som länsstyrelsen får i regleringsbrevet.

Tillsyn av demensboendet Fjällsol, Funäsdalen – Länsstyrelsens beslut 2008-08-11
(Dnr 701-14386-07)

Länsstyrelsen beslutade att genomföra verksamhetstillsyn efter ett enskilt klagomål mot verksamheten. Länsstyrelsen har ej funnit anledning till kritik men förutsätter i beslutet att arbetet med implementeringen av mål för verksamheten och arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet fortsätter. Den sociala dokumentationen genomförs endast i mån av tid vilket är en brist då dokumentationen i verkställighet är en skyldighet.

Tillsyn av enheten Häggen "sjukhemmet" i Sveg – Länsstyrelsens beslut 2008-08-11
(Dnr 701-10872-08)

Tillsynen genomfördes oanmäld på kvällstid den 2 juni 2008. Länsstyrelsen har ej funnit anledning till kritik men förutsätter även i detta beslut att arbetet med implementeringen av mål för verksamheten och arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet fortsätter. Påpekanden har gjorts avseende att den sociala dokumentationen inte är prioriterad samt att det saknas genomförandeplaner.

Tillsyn av Härjedalens kommuns stöd och service till funktionshindrade – Länsstyrelsens beslut 2008-10-21 (Dnr 701-12639-2008)

Tillsynen genomfördes den 8 oktober 2008 och hade fokus på insatsen bostad med särskild service för vuxna enligt 9§ 9 p LSS.

Länsstyrelsen konstaterade brister avseende inventering av målgruppens behov av stöd och service i ett längre perspektiv samt av fungerande system för kvalitetsarbete för LSS-verksamheten vilket lett till:

- ❖ avsaknad av verksamhetsplanering för bostäder med särskild service omöjliggör styrning och kvalitetsutveckling i boendeverksamheten
- ❖ ingen åtskillnad görs mellan gruppboende och serviceboende och antalet platser är för stort i vissa fall
- ❖ otillräcklig förankring av rutiner gällandedokumentation, lex Sarah med mera.
- ❖ avsaknad av beslut för vissa brukare och beslut finns där det ej framgår om gruppboende eller serviceboende beviljats

Tillsyn enligt alkohollagen och tobakslagen i Härjedalens kommun den 25 september 2008 -
Länsstyrelsens beslut 2008-10-20 (Dnr 705-14383-08 och 705-9920-08)

Länsstyrelsen har fattat separata beslut avseende tillsyn enligt respektive lag utifrån kommunens organisation. Länsstyrelsen har ej funnit anledning till kritik i något av besluten men har gjort vissa påpekanden bland annat avseende formaliseringen av redovisning av gjorda tillsynsbesök samt intensifiering av antalet tillsynsbesök inom respektive lagområde.

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Social tillsyn
Gunnel Nordengren
063-14 63 18

Beslut
Datum
2008-08-11

Dnr (anges vid skriftväxling)
701-10872-08

Härjedalens kommun
Socialnämnden
842 80 Sveg

Tillsyn enligt 13 kap 2 § socialtjänstlagen.

Länsstyrelsen har genomfört en oanmäld verksamhetstillsyn på kvällstid av enheten Häggen "sjukhemmet" i Sveg, Härjedalens kommun den 2 juni 2008.

Beslut

Länsstyrelsen har inte funnit anledning att rikta kritik mot socialnämnden. Länsstyrelsen förutsätter dock att arbetet med implementeringen av mål för verksamheten och arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet fortskrider.

Länsstyrelsen vill också påpeka att det vid tillsynen framkom att den sociala dokumentationen inte är prioriterad och att den mesta dokumentationen som sker görs enligt hälso- och sjukvårdslagen. Det saknas genomförandeplaner enligt SoL. Länsstyrelsen förutsätter att rutiner för att säkra den sociala dokumentationen tas fram.

Ärendet avslutas.

Ärendet

Länsstyrelsen har enligt socialtjänstlagen (SoL) tillsyn över socialtjänsten i länet. I tillsynsansvaret ingår bland annat att granska hur de nationella målen och lagstiftningens intentioner får genomslag i länets kommuner. I Länsstyrelsens uppdrag ingår att göra både anmälda och oanmälda tillsyner.

Länsstyrelsens oanmälda tillsyn genomfördes på kvällen den 2 juni 2008 genom besök och intervju med två personal som var i tjänst den aktuella kvällen.

Resultat av tillsynen

Länsstyrelsen besökte boendet Häggen på Svegs "sjukhem" vid 18.00-tiden måndagen den 2 juni 2008. Det var då två personal i tjänst plus en person som gick introduktion för att jobba under sommaren. På Häggen som är ett särskilt boende för äldre bor det 15 personer. Alla har eget rum med toalett och dusch.

Intervjuad personal känner inte till om det finns några övergripande mål för äldreomsorgen i Härjedalens kommun. Personalen tror, men är inte säker på att det finns egna mål för enheten Häggen.

Ett systematiskt kvalitetsarbete med uppföljningar och utvärderingar saknas eftersom det inte finns några aktuella kända mål att mäta uppnådd kvalitet emot. Det finns i verksamheten rutiner och blanketter (guldpärmen) för bland annat synpunkter och klagomål samt avvikelshantering (fel och brister). Det samma gäller anmälningsskyldigheten enligt 14 kap 2 § socialtjänstlagen (SoL), Lex Sarah men instruktion saknas. Anmälningsskyldigheten var känd av intervjuad personal. På "sjukhemmet" har man haft en stor omsättning av chefer, under en 5 års period har man på Häggen haft 5-6 olika chefer.

Den sociala dokumentationen i verkställighet är bristfällig, enligt intervjuad personal så sker den mesta dokumentationen enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL).
Genomförandeplaner/arbetsplaner enligt SoL saknas

Informationsöverföringen mellan dag – kväll och natt fungerar bra då rapporteringstid finns inlagd i schemat. På frågan om de har tillräckliga resurser för att ge en god vård och omsorg så säger man att som situationen är just nu med många av de boende som är uppgående så har man tillräckliga resurser.

Länsstyrelsens bedömning

I 3 kap 3 § socialtjänstlagen finns bestämmelser om kvalitet och kvalitetsarbete i socialtjänsten. I socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SOSFS 2006:11 (S) föreskrivs att ett ledningssystem för det systematiska kvalitetsarbetet skall inrättas och att detta bland annat ska säkerställa att det finns metoder för uppföljning och utvärdering av verksamheten planering, genomförande, resultat och utveckling. Uppföljning bör göras utifrån bland annat hur väl verksamheten uppfyller lagstiftningens krav av de kommunala målen, hur väl verksamheten tillgodoser olika gruppers behov samt hur den enskilde och andra intressenter uppfattar kvaliteten i verksamheten. En av de betydelsefullaste faktorerna för att uppnå en god kvalitet är tillgången till personal med lämplig utbildning och kompetens samt ett tydligt och engagerat ledarskap.

Av 11 kap 5 § socialtjänstlagen (SoL) framgår att handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om stödinsatser, vård och behandling skall dokumenteras. Dokumentationen skall utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse. Handlingar som rör enskildas personliga förhållanden skall förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem. Enligt 3 kap 5 § socialtjänstlagen (SoL), ska nämndens insatser för den enskilde utformas och genomföras tillsammans med den enskilde eller dennes företrädare. Hur en beslutad insats praktiskt ska genomföras bör dokumenteras i en genomförandeplan.

Syftet med en genomförandeplan/arbetsplan är att skapa en tydlig struktur för det praktiska genomförandet och uppföljningen av en beslutad insats. Genom planen tydliggörs både för den enskilde och för personalen vad som ska göras, vem som ska göra vad, när och hur. En genomförandeplan ska också kunna underlätta och effektivisera arbetet med dokumentation under pågående insats genom att den används som utgångspunkt för vad som bör antecknas i journalen.

Länsstyrelsen vill påpeka att det vid tillsynen framkom att den sociala dokumentationen inte är prioriterad och att den mesta dokumentationen som sker görs enligt hälso- och sjukvårdslagen. Det saknas genomförandeplaner enligt SoL. Länsstyrelsen förutsätter att rutiner för att säkra den sociala dokumentationen tas fram.

Kjell Brickman
Socialdirektör

Britt-Marie Hallin
Socialkonsulent

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Social tillsyn
Gunnel Nordengren
063-146318

Beslut
Datum
2008-08-11

Dnr (anges vid skriftväxling)
701-14386-07

Härjedalens kommun
Socialnämnden
842 80 Sveg

Tillsyn enligt 13 kap 2 § socialtjänstlagen (SoL).

Beslut

Länsstyrelsen har inte funnit anledning att rikta kritik mot socialnämnden. Länsstyrelsen förutsätter att arbetet med implementeringen av mål för verksamheten och arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet fortskrider.

Ärendet avslutas

Ärendet

Länsstyrelsen mottog i november 2007 ett enskilt klagomål från en anhörig gällande omvårdnadssituationen på Fjällsol i Funäsdalen. Länsstyrelsen begärde yttrande från nämnden som inkom den 10 mars 2008. Efter att ha tagit del av yttrandet beslutade Länsstyrelsen att genomföra en verksamhetstillsyn.

Länsstyrelsen har enligt socialtjänstlagen (SoL) tillsyn över socialtjänsten i länet. I tillsynsansvaret ingår bland annat att granska hur lagstiftningens intentioner och de nationella målen får genomslag i länets kommuner.

Verksamhetstillsynen genomfördes den 2-3 juni 2008 i demensboendet på Fjällsol i Härjedalens kommun. Länsstyrelsen har bland annat granskat kvalitet och säkerhet.

Vid besök i verksamheten har Länsstyrelsen ställt likartade frågor till enhetschef och representanter för personalgruppen. De frågor som ställts handlade bland annat om mål, trygghet, självbestämmande, delaktighet, ansvar, rättssäkerhet, bemötande samt förhållningssätt.

Tillsynen genomfördes i form av;

- Träff med representanter från PRO
- Gruppintervju med personalrepresentanter
- Intervju med enhetschef

- Granskning av socialtjänstakter i verkställighet
- Enkäter till närstående/godemän

Tillsynen avslutades med återföring och diskussion tillsammans med socialchef, äldreomsorgschef och enhetschef. Ingen från nämnden var närvarande.

Resultat av tillsynen

Inför tillsynen skickade Länsstyrelsen ut enkäter med några frågor till närstående/godemän om hur man uppfattar den vård och omsorg som de boende får. Av de sex enkäter som skickades ut har fyra svar inkommit.

Några exempel på de svar som inkom;

- Nöjd, men otryggt att det ibland är bara en personal. Vid flertal tillfällen har det inte funnits personal på plats. Rädsla för vad som kan hända vid en ev. brand.
- Ej trygg, för lite personal och dålig kontinuitet. Vill att det ska vara en fast personalgrupp på demensboendet. Saknar den sociala samvaron med de boende. Inlåsta? Utan personal.
- Trygga med boendet men efter omorganisering ser vi en betydlig försämring, finns inte tid för omsorg. Funnit avdelningen tom på personal vid ett flertal tillfällen.

Länsstyrelsen inledde tillsynen med att bjuda in de lokala pensionsnärorganisationerna till ett möte där representanter från PRO deltog. Information om syftet med tillsynen gavs och möjlighet fanns för PRO att framföra synpunkter och funderingar angående boendet Fjällsol. De hade inte något negativt att framföra om boendet, enligt deras kännedom fungerar det bra på Fjällsol.

Intervjuad personal känner inte till om det finns några övergripande mål för äldreomsorgen i Härjedalens kommun. Med viss tvekan tror de att det finns fastställda mål för det särskilda boendet Fjällsol. Enligt enhetschef finns det mål för verksamheten men de har inte implementerats ännu. De nya målen som har arbetats fram kommer att lämnas ut till var och en av personalen i pappersformat i början av juni månad.

Ett systematiskt kvalitetsarbete med uppföljningar och utvärderingar saknas eftersom det inte finns några aktuella kända mål att mäta uppnådd kvalitet emot. Ett kvalitetsarbete är dock påbörjat och kommer att fortsätta i höst med bland annat en schemaförändring på demensboendet och en dokumentationsutbildning för chefer. Det finns i verksamheten rutiner och blanketter (guldparmen) för bland annat synpunkter och klagomål samt avvikelshantering (fel och brister). Detsamma gäller anmälningsskyldigheten enligt 14 kap 2 § socialtjänstlagen (SoL), Lex Sarah.

Innan omorganisationen i maj 2007 hade demensboendet en fast personalstyrka. Nu jobbar man över hela plan 1 där man har en personalstyrka på 12 personer men med vikarier och extra personal kan det under en vecka vara 12 – 15 personer som kommer och går. På demensboendet jobbar man oftast ensam på eftermiddagar och kvällar men vid behov får man hjälp från övrig personal på Fjällsol. Konsekvenserna har blivit att de boende är mer oroliga, allt ska gå så fort och det har blivit en väsentlig försämring enligt intervjuad personal. Enligt enhetschefen så har man för lite personalresurser och kontinuiteten brister. Teamledaren är den som är ansvarig för den dagliga planeringen av vem eller vilken personal som ska arbeta på demensboendet. Natttid finns alltid en personal stationerad där. Tid finns avsatt dagligen mellan klockan 14.00 – 16.00 för sociala aktiviteter men enligt intervjuad personal har man inte möjlighet eller tid för några aktiviteter, någon enstaka gång har det bakats en sockerkaka. Vid Länsstyrelsens besök satt tre av personalen och fikade i köket med stängda dörrar, ingen fanns ute bland de boende.

Den sociala dokumentationen i verkställigheten fungerar på ett tillfredsställande sätt. Genomförandeplaner/arbetsplaner finns för samtliga boende där närstående eller god man har varit delaktig vid upprättandet av dessa. I genomförandeplanen framgår det vad och hur den enskilde vill ha sin vård och omsorg. Sammanfattande sociala journalanteckningar görs i mån av tid. Personalen känner till anmälningsskyldigheten enligt 14 kap 2 § SoL, vid uppmärksammande av allvarliga missförhållanden inom omsorgen av äldre och funktionshindrade (Lex Sarah).

Personalen arbetade med kontaktmannaskap, för detta har det tagits fram nya rutiner. Enligt intervjuad personal har man svårt att tillgodose integritet och värdighet i den vård och omsorg man ger den enskilde när man är ensam personal, ex. kan en medboende komma in när man hjälper någon annan boende på toaletten. Att arbeta med ett rehabiliterande förhållningssätt är svårt då tiden inte räcker till. Oftast hjälper man till för mycket då det går snabbare än att man låter den enskilde klara det dom kan själva. Intervjuad personal säger att det är resurser och inte behovet som styr.

Länsstyrelsens bedömning

I 3 kap 3 § socialtjänstlagen finns bestämmelser om kvalitet och kvalitetsarbete i socialtjänsten. I socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd SOSFS 2006:11 (S) föreskrivs att ett ledningssystem för det systematiska kvalitetsarbetet skall inrättas och att detta bland annat ska säkerställa att det finns metoder för uppföljning och utvärdering av verksamhetens planering, genomförande, resultat och utveckling. Uppföljning och utvärdering bör göras utifrån

bland annat hur väl verksamheten uppfyller lagstiftningens krav av de kommunala målen, hur väl verksamheten tillgodoser olika gruppers behov samt hur den enskilde och andra intressenter uppfattar kvaliteten i verksamheten.

En av de betydelsefullaste faktorerna för att uppnå en god kvalitet är tillgången till personal med lämplig utbildning och kompetens samt ett tydligt och engagerat ledarskap. De boende på demensenheten tillhör den sköraste gruppen inom äldreomsorgen som har svårigheter att göra sin röst hörda. Det ställer därför stora krav på personalens bemötande och kompetens. Vård- och omsorgen ska bygga på en helhetssyn och utgå från individens behov med respekt för självbestämmande och integritet. Personalens arbetstider, synsätt eller andra organisatoriska förutsättningar får inte ges företräde när det gäller att planera vård- och omsorgsinsatser hos den enskilde.

Kontinuitet är också en viktig kvalitetsaspekt och det är därför betydelsefullt hur man strukturerar arbetet och hur många personer arbetslaget består av.

Länsstyrelsen konstaterar att det finns ett påbörjat ledningssystem för det systematiska kvalitetsarbetet men att det bör utvecklas ytterligare. Länsstyrelsen anser vidare att det är av vikt att de framtagna målen implementeras i verksamheten och att dessa förankras hos personalen.

Sammanfattande sociala journalanteckningar görs endast i mån av tid. Av 11 kap 5 § socialtjänstlagen framgår att handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om stödinsatser, vård och behandling skall dokumenteras. Dokumentationen skall utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av vikt. När det gäller skyldigheten att dokumentera själva genomförandet av en insats är det viktigt att dokumentationen inte bara visar vad som faktiskt görs utan också hur situationen utvecklas för den enskilde.

Socialtjänstens äldreomsorg skall präglas av respekt för den enskildes integritet, självbestämmande, trygghet och värdighet. En förutsättning för detta är att vård- och omsorgsinsatserna utformas utifrån den enskildes individuella behov, förutsättningar och önskemål.

Kjell Brickman
Socialdirektör

Gunnel Nordengren
Socialkonsulent

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Social tillsyn
Lena Wallén
063-14 62 46

Beslut
2008-10-21

Dnr (anges vid skriftväxling)
701-12639-2008

Härjedalens kommun
Socialnämnden
Medborgarhuset
842 80 SVEG

Tillsyn enligt 26 § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Beslut

Länsstyrelsen har genomfört verksamhetstillsyn i Härjedalens kommun avseende socialnämndens stöd och service till funktionshindrade.

Länsstyrelsen konstaterar brister avseende socialnämndens inventering av målgruppens behov av stöd och service i ett längre perspektiv vilket äventyrar framförhållning och långsiktig planering av insatserna för personer med funktionshinder.

Länsstyrelsen riktar kritik mot socialnämndens brist på ett fungerande system för kvalitetsarbete i LSS-verksamheterna vilket medfört

- avsaknad av verksamhetsplanering för bostäder med särskild service enligt LSS vilket omöjliggör styrning och kvalitetsutveckling i boendeverksamheten
- otillräcklig förankring hos personalen i boendena av rutiner gällande dokumentation, lex Sarah, avvikelse- och klagomål vilket lett till bristfällig dokumentation och förvaring av handlingar rörande brukare i LSS-bostäderna
- brister i utformningen av bostad med särskild service; ingen åtskillnad görs mellan gruppbostad och servicebostad, antalet platser är för stort i vissa boenden, några bostäder är inte fullvärdiga
- brister i LSS-besluten om bostad med särskild service där en del brukare saknar aktuella beslut eller har beslut där det inte framgår om det är gruppbostad eller servicebostad som beviljats.

En redogörelse för hur bristerna har åtgärdats ska ha inkommit till länsstyrelsen senast 2009-03-01.

Genomförande

Länsstyrelsen genomförde 2008-10-08 en verksamhetstillsyn i Härjedalens kommun med syftet att granska kommunens stöd och service till funktionshindrade med fokus på insatsen bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 p LSS.

Inledningsvis intervjuades socialnämndens ordförande, socialchefen, avdelningschefen för LSS-verksamheten, samt enhetschefen med ansvar för bostad med särskild service. Frågor ställdes om LSS-verksamhetens planering och styrning, uppsökande och informerande verksamhet, utbud av insatser, personal och kompetensförsörjning samt kvalitet och innehåll i verksamheten med fokus på bostad med särskild service.

Två LSS-bostäder besöktes och en grupp bestående av ett tio personal från olika boenden intervjuades med liknande frågor framförallt avseende kvalitet och innehåll i bostädernas verksamhet.

LSS-handläggaren intervjuades om handläggning och dokumentation, uppföljning av beslut samt uppsökande och informerande verksamhet. Tio LSS-akter granskades avseende besluten om bostad med särskild service för vuxna.

Avslutningsvis gjordes en återföring till ledningsgruppen.

En redogörelse för organiseringen av verksamheten för funktionshindrade inhämtades. Sedan 2007 utgör denna en egen avdelning inom socialförvaltningen och innefattar handläggning och verkställighet av LSS-insatser samt verkställighet inom socialpsykiatri. Under avdelningschefen finns LSS-handläggaren samt två enhetschefer. Dessa ansvarar för bostad med särskild service enligt 9 § p 8-9, kontaktpersoner och ledsagarservice respektive socialpsykiatri och övriga LSS-insatser förutom daglig verksamhet som verkställs inom ramen för IDAMIC och sorterar under "arbete och aktivitet" tillsammans med kommunens alla sysselsättningsaktiviteter. I LSS-handläggarens tjänst ingår ingen verkställighet men ett ansvar för individuell plan, IP, enligt 10 § LSS.

Samtliga intervjuade tjänstemän uttrycker att organisationen är bra och fungerar på ett ändamålsenligt sätt med en öppen kommunikation dem emellan. Länsstyrelsen ser positivt på att socialpsykiatri är ett eget ansvarsområde. Dock noterar länsstyrelsen att varje enhetschef har ett 40-tal underställd personal vilket får betecknas som väl mycket med tanke på verksamhetens karaktär.

Uppsökande och informerande verksamhet

I 5 kap 7 och 8 §§ SoL tydliggörs kommunens skyldighet att bedriva uppsökande verksamhet avseende människor med fysiska och psykiska funktionshinder. Enligt 15 § LSS har kommunen i uppgift att följa upp vilka som omfattas av lagen, vilka deras behov av stöd och service är samt verka för att de får sina behov tillgodosedda.

Kommunen gör inte några inventeringar av målgruppen i dess helhet. Som en del i budget- och verksamhetsplaneringen följer man däremot månadsvis upp antalet nya LSS-beslut och hur behovet hos de brukarna kan komma att se ut framöver.

Kommunen har ingen uppsökande verksamhet förutom att LSS-handläggaren med hjälp av skolans kurator söker kontakt med familjer vars barn kan tänkas tillhöra personkretsen enligt LSS för att informera om rättighetslagstiftningen. Ansökningar från vuxna kan komma via hälsocentral, sjukhem, hemtjänst, IFO etc. Det finns i kommunen en del personlig kännedom om målgruppen och dess behov. Individuella planer används för att planera och tillgodose behov i ett längre perspektiv. I nuläget finns sex individuella planer enligt 10 § LSS.

Ansvar för informationen avseende LSS ligger på handläggaren och sker främst i samband med att någon söker eller överväger att söka insats. Då ges både muntlig och skriftlig information. En broschyr finns sedan några år tillbaka men används mindre frekvent idag än tidigare. Upplysningar ges även via kommunens hemsida. Handläggaren uppger att det är svårt att nå ut med information om LSS. Hon upplever att vissa kommunala verksamheter inte vill ta emot sådan på grund av att de uppfattar LSS som ”krånglig och dyr”.

I kommunen finns inga brukarorganisationer representerade. Ett fungerande handikappråd finns däremot.

Länsstyrelsen konstaterar att en systematiserad uppsökande verksamhet i vid bemärkelse saknas i kommunen. LSS-handläggarens samverkan med skolkuratoren utgör ett undantag och är ett bra exempel på uppsökande verksamhet. En sådan syftar till att finna de personer som har behov av insatser men som inte själva söker kontakt. Här krävs bland annat samverkan med andra samhällsorgan och verksamheter t.ex. landsting, barnomsorg, skola, kyrkor, personliga ombud m.m. Detsamma gäller kommunens informationsinsatser som behöver breddas till att gälla både enskilda och andra verksamheter. Förtroghetskunskap och personlig kännedom bör systematiseras och dokumenteras för att kunna utgöra underlag för planering och framförhållning avseende målgruppens behov i ett längre perspektiv. Individuella planer enligt 10 § LSS kan i dessa sammanhang vara kommunen till nytta.

Planering och styrning

De övergripande målen och de grundläggande värderingarna för socialtjänsten framgår av 1 kap. 1 § SoL samt 5 och 6 §§ LSS. Bestämmelser om kvalitet och kvalitetsarbete finns i 3 kap. 3 § SoL och 6 § LSS. Kommunen behöver tydliga styrdokument som grund för att utforma och följa upp verksamheten för funktionshindrade personer och för att utveckla och säkerställa en god kvalitet i verksamheten (SOSFS 2006:11).

Kommunens handikappolitiska plan är från 2002. En ”verksamhetsplan för handikappomsorgen” har för första gången gjorts i år och avsikten är att den ska följas upp halvårsvis som en del i budgetarbetet. I verksamhetsplanen finns mål och kvalitetsarbete angivet och dessa delar behöver utvecklas för att utgöra grund för ett kvalitetsarbete.

Någon separat verksamhetsplanering med mål för kommunens bostäder med särskild service finns ännu inte men avsikten är att göra en sådan under hösten. Riktlinjer för handikappomsorgen har påbörjats. Rutiner för dokumentation i verkställigheterna finns liksom rutiner för Lex Sarah, fel och brister, samt för hantering av klagomål och synpunkter.

Länsstyrelsen konstaterar att det övergripande politiska måldokumentet från 2002 behöver aktualiseras. Verksamhetsplanen för LSS-området behöver utvecklas och ett ledningssystem för kvalitetsarbete skapas i enlighet med socialstyrelsens allmänna råd, SOSFS 2006:11 (S). En handbok från socialstyrelsen, ”God kvalitet i socialtjänsten”, utgiven i mars 2008 finns att tillgå i detta arbete.

Avsaknaden av verksamhetsplanering för kommunens LSS-bostäder omöjliggör styrning och kvalitetsarbete i bostad med särskild service eftersom det inte finns några mål att mäta uppnådd kvalitet emot. Länsstyrelsen understryker det angelägna i att påskynda arbetet med att utveckla mål och kvalitetssäkring inom verkställigheten av samtliga LSS-insatser och att personal och brukare görs delaktiga i detta arbete.

Riktlinjer avseende verksamheten för funktionshindrade har enligt länsstyrelsens bedömning påbörjats på ett bra sätt

Personalens kompetens

Enligt SOSFS 2006:11 4 kap 5 § ska ledningssystemet för det systematiska kvalitetsarbetet innefatta ett säkerställande av att det finns rutiner för att fortlöpande kontrollera att det finns den bemanning som behövs för att utföra socialtjänstens uppdrag (som i detta fall relateras till LSS-verksamheten). Att tillse att personalen har den kompetens som krävs för att utföra uppgifterna och att de ges förutsättningar för adekvat kompetensutveckling ingår i detta.

Personal- och kompetensförsörjningsplan saknas och kommunen har ingen uttalad utbildningspolicy vid rekrytering. De flesta i boendeverksamheten uppges ha GPU / PPU eller undersköterskeutbildning. Någon fritidsledare samt vårdbiträden finns också. Till en boende har man knutit arbetsterapeuttimmar. Även om kommunen i första hand önskar anställa utbildad personal så får man ofta minska kompetenskraven i brist på sökande. En inventering av personalen inom boendeverksamheten har gjorts med avsikten att upprätta en kompetensutvecklingsplan. Ingen vårdutbildning finns längre i Härjedalen vilket man menar gör det svårare att få till fortbildningsinsatser på hemmaplan.

Ärendehandledning erbjuds när det är befogat och har avslutats på egen begäran i två boenden. En psykoterapeut från Borlänge anlitas sedan 3 - 4 år tillbaka som handledare för hela LSS-området. Kompetens från beroendeenheten ska kopplas till LSS-verksamheten.

Eftersom inget systematiskt kvalitetsarbete finns saknas också rutiner för att säkerställa behövlig bemanning och kompetens hos personalen. En bra början är att en inventering gjorts avseende boendepersonal i avsikt att få underlag för en kompetensutvecklingsplan. Länsstyrelsen finner det angeläget med ett kvalitetsarbete avseende kompetens och bemanning för hela LSS-verksamheten inklusive ledningsgruppen. Särskilt resursen på enhetschefsnivå inkluderande arbetsledarresursen för gruppboendena är enligt länsstyrelsens bedömning alltför knapp.

Utbud av LSS-insatser

I kommunens uppgifter enligt 15 § LSS ingår att verka för att personer som ingår i personkretsen får sina behov tillgodosedda. Enligt 7 § LSS har dessa personer rätt till insatser enligt 9 § första stycket 1 – 9 om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och behovet inte tillgodoses på annat sätt. Beslut om insatser för enskild enligt 9 § gäller omedelbart (27 § LSS).

Enligt kommunens rapportering till länsstyrelsen har de icke verkställda LSS-besluten ökat från två beslut år 2005 till tjugotvå styc-

ken år 2007. I de flesta fall handlar det om kontaktpersoner och ledsagare som kommunen inte klarat av att rekrytera. I dagsläget finns två icke verkställda beslut om gruppboende som förklaras med att en person har tackat nej och en annan väntar på att lägenheten i gruppboendet ska handikappanpassas.

I kommunen finns sex gruppboendestäder för vuxna med 1 – 9 platser per bostad. Fyra lägenheter betecknas som icke fullvärdiga men de som bor där uppger själva vilja bo kvar. I några LSS-boendestäder överstiger antalet platser sex. Samtliga boenden kallas för gruppboende men behoven hos de boende varierar starkt. Det är inte helt lätt att få en bra gruppboendesammansättning i bostäderna. I någon bor mest äldre, i en annan yngre personer. De med störst omvårdnadsbehov bor närmast de gemensamma utrymmena. Bostäder med särskild service för barn och unga finns inte i kommunen och det finns ingen kö till LSS-boende idag men kommunen har ca 20 elever på olika skolor utanför kommunen som har boendebeslut enligt 9 § 8 LSS, vanligen i form av elevhem. Många av dessa förväntas flytta hem efter avslutad skolgång och behöver då bostäder i kommunen.

Länsstyrelsen konstaterar brister i utformningen av insatsen bostad med särskild service för vuxna. Vissa bostäder är inte fullvärdiga, ingen åtskillnad görs mellan gruppboende och serviceboende och antalet platser är för stort i några bostäder.

I ett första skede behöver kommunens samtliga beslut om bostad med särskild service gås igenom. I LSS-beslutet ska anges om det är gruppboende eller serviceboende som beviljats den enskilde. Verkställigheten ska därefter följa beslutet. En gruppboende är avsedd för högst 3 - 5 personer. Antalet platser anses vara så viktigt att saken prövats i högsta rättsinstans. Enligt regeringsrätten kan sex boende i vissa fall accepteras i gruppboende för vuxna. (RÅ 2000 ref. 42). Platsantalet gäller även i de fall vissa av platserna är serviceboendestäder. Detta för att garantera gruppboendets brukare den kvalitet avseende personalkontinuitet, gemenskapstrygghet, gruppstorlek m.m. som de enligt beslutet har rätt till. Naturligtvis ska insatserna alltid utformas individuellt utifrån behov och för många brukare kan en boendegrupp på 5 - 6 personer vara för stor. Det är kommunens ansvar att garantera den enskildes rätts-säkerhet. Det förutsätter korrekta beslut samt att verkställigheten motsvarar besluten.

*I socialstyrelsens publikation om Stöd för rättstillämpning och handläggning gällande "Bostad med särskild service för vuxna enligt LSS" (januari 2003) beskrivs boendeformernas utformning, in-
nebörden i begreppet omvårdnad, fritidsverksamheter och kulturella aktiviteter för de boende.*

Kvalitet och innehåll i bostad med särskild service

Enligt 9 c § LSS ingår omvårdnad, fritidsaktiviteter och kulturella aktiviteter i bostad med särskild service. Hur en beslutad insats praktiskt ska genomföras bör dokumenteras i en genomförandeplan som konkret beskriver hur beslutet ska omsättas i praktisk handling. Den enskilde ska ges inflytande i planeringen (Socialstyrelsens handbok om dokumentation inom socialtjänsten s 163 – 165). Bestämmelser om dokumentation i verkställigheten samt förvaring av handlingar som rör enskildas personliga förhållanden återfinns i 21 § a, b LSS.

Vid intervju med en personalgrupp bestående av tio personal från fem LSS-bostäder beskrivs att man strävar efter att utforma arbetet utifrån varje brukares behov och att samverka med andra verksamheter utifrån det. Varje brukare har sin egen kontaktperson i personalgruppen. Habiliteringsplan avseende varje brukares helhetssituation görs och följs upp en gång per år då brukaren med ev. företrädare deltar. Vartannat år håller gruppboenden i denna planering och vartannat år är det den dagliga verksamheten via IDAMIC som har ansvaret.

Personalen uppger att det inte finns någon med samordningsansvar i respektive gruppboende. Arbetsbeskrivning för de anställda finns inte heller och personalen efterfrågar mål, rutiner och handgriplig information om vad som är deras ansvar, hur en planering för den enskilde till vardags ska gå till, hur och vad som ska dokumenteras kring brukarna och hur detta ska förvaras. Nu finns uppgifter om brukarna i en gemensam pärm och i ett gemensamt kollegieblock i respektive bostad. Anteckningar om brukares personliga förhållanden finns på båda ställena. Nyligen har information gått ut om att pärmar för varje enskild brukare och låsbara skåp för aktförvaring ska införskaffas. När det gäller rutiner avseende fel och brister, klagomålshantering och Lex Sarah, ställer sig vissa frågande medan andra menar att allt sådant finns i en viss pärm. Några uttrycker att avvikelserapportering har man alltid gjort. Personalmöten i gruppboendena äger rum ungefär varannan vecka och då deltar oftast enhetschefen. Personalen efterfrågar gemensamma planerings- och informationsdagar liksom kompetensutveckling. Bemötande är ett område som skulle behandlas på möten men detta uppges ha runnit ut i sanden liksom de brandövningar som enligt plan ska äga rum vartannat år. All personal har fått utbildning avseende utvecklingssamtal men uppger att efter ett år har ännu inte utvecklingssamtalen ägt rum.Handledning finns att tillgå i olika former även om man inte alltid får just den handledare man önskar. Problem med att få tillräckliga personalresurser och kunskap kring särskilt en brukare med stora behov uttrycks.

Länsstyrelsens bedömning är att bristen på mål och planer för verkställigheten av bostad med särskild service leder till oklarheter och förvirring hos personalen. Rutinerna för klagomålshantering, fel och brister samt Lex Sarah har inte i tillräcklig grad fått genomslag i verksamheten och detsamma gäller de skriftliga anvisningarna avseende dokumentationen kring brukarna. Länsstyrelsen framhåller att dokumentationen är viktig i flera olika avseenden. Exempelvis för att ge underlag för såväl vård- och behandlingsplanering som uppföljning, omprövning och beslut samt för att kunna upprätthålla en kontinuitet i omvårdnadsarbetet. Dokumentationen är också viktig för den enskildes rätt till insyn i sitt ärende, för verksamhetsplanering och statistik, för de anställdas rättssäkerhet samt för att möjliggöra revision och tillsyn. Handlingar om enskilds personliga förhållanden får inte finnas i en gemensam pärm tillgänglig för alla. De ska sorteras in i personliga pärmar och förvaras i låsbara skåp vilket nu också är på gång att genomföras. Länsstyrelsen finner det angeläget att kommunen snarast finner former för implementering av både befintliga rutiner och det kvalitetsarbete som påbörjats och att personalen görs delaktig i detta. Länsstyrelsen anser att rättssäkerheten kan ifrågasättas utifrån hur verksamheten bedrivs idag.

Handläggning, dokumentation och uppföljning

Dokumentationen enligt LSS regleras i 21a § LSS. Socialstyrelsens handbok "Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten" är avsedd att underlätta tillämpningen av det regelverk som gäller inom området och kompletterar föreskrifterna och allmänna råden angående detta, SOSFS 2006:5 (S).

I kommunens påbörjade "Riktlinjer för handikappomsorgen" anges bland annat att dessa ska ses som ett stöd för handläggare i bedömning av personkretstillhörighet och behov av insatser enligt LSS. Där finns vissa rutiner för handläggningen samt en beskrivning av LSS-insatserna och vad som enligt lag gäller i olika faser av handläggningsprocessen och beträffande dokumentationen.

LSS-handläggartjänsten är på heltid och beslutsdelegationen omfattar samtliga LSS-insatser men däremot inga SoL-insatser. Handläggaren bedömer sin tillgänglighet som god och i dagsläget finns inga väntetider avseende ansökningar varför handläggningstiderna vanligen är korta i de fall utlåtanden från andra inte behöver inväntas. Det ingår viss information och uppsökande verksamhet i tjänsten vilket länsstyrelsen beskrivit ovan. LSS-besluten anges sällan vara tidsbegränsade. I de fall detta förekommer anges skälen noggrant. Informationsöverföringen till gruppbostäderna när ett beslut är klart uppges som problematisk eftersom det inte finns någon i

varje boende som ansvarar för att ta emot informationen och se till att den förankras i personalgruppen. Likaså försvåras uppföljningen av besluten beroende på den bristfälliga dokumentationen i verkställigheterna. En löpande grunddokumentation finns inte överallt vilket omöjliggör en kvalitetsutveckling både på verksamhetsnivå och för den enskilde brukaren. Vårdtyngden har ökat i gruppboendena men detta måste dokumenteras och redovisas för att kunna åtgärdas.

Vid granskning av tio LSS-akter rörande personer i LSS-boenden framkommer följande: I fyra ärenden med beslut om bostad med särskild service för vuxna framgår det inte om det är gruppboestad eller serviceboestad som beviljats den enskilde. I ett ärende finns beslut från 1995 om gruppboestad. I ett annat ärende har brukaren 1980 beviljats "inack". I fyra ärenden saknas beslut om LSS-boestad. Enligt handläggaren finns det förmodligen gamla beslut enligt omsorgslagen.

LSS-handläggaren har under hösten besökt alla gruppboestäder och dagliga verksamheter och har påbörjat en genomgång av samtliga boendebeslut.

Länsstyrelsen bedömer att de riktlinjer som hittills utarbetats beträffande handläggning och dokumentation kan utgöra ett bra stöd för LSS-handläggaren. Länsstyrelsen ser positivt på att handläggningstiderna är korta, att informationen till de sökande är systematiserad och att handläggaren påbörjat en genomgång av samtliga boendebeslut. Länsstyrelsen konstaterar brister avseende besluten om bostad med särskild service varför detta arbete bör påskyndas. Som tidigare påpekats är det för den enskildes rättssäkerhets viktigt att veta vilket slags boende som beviljats och att innehållet i insatsen utformas därefter. Det är även angeläget ur rättssäkerhetssynpunkt att nämnden tillser att förutsättningar finns för en ändamålsenlig informationsöverföring från handläggare till verkställighet liksom att en fungerande dokumentation i verkställigheten kommer igång och kan ligga till grund för handläggarens uppföljning av LSS-besluten.

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen konstaterar brister avseende måldokument och kvalitetssystem för LSS-verksamheten i dess helhet samt för de olika verkställigheterna.

Den verksamhetsplan för handikappomsorgen som gjorts för första gången i år behöver utvecklas vidare för att utgöra en grund för kvalitetsarbete. Rutiner för att säkerställa behövlig bemanning och kompetens hos personalen behöver utvecklas. Att en personalinventering har gjorts i avsikt att utarbeta en kompetensutvecklingsplan är en bra början.

Avsaknaden av planering för kommunens LSS-bostäder har hittills omöjliggjort styrning och kvalitetsarbete i bostad med särskild service. Dokumentationen i LSS-bostäderna är bristfällig liksom förvaringen av handlingar om enskildas personliga förhållanden. De rutiner som finns avseende dokumentation, lex Sarah m.m. är inte i tillräcklig omfattning förankrade hos boendepersonalen. Detta försvårar både uppföljning och verkställighet av enskildas LSS-beslut.

Länsstyrelsen konstaterar även brister avseende besluten om bostad med särskild service samt boendenas utformning. Vissa brukare saknar aktuella beslut. Andra har beslut där det inte framgår om det är gruppbostad eller servicebostad som beviljats. Alla bostäder är inte fullvärdiga, ingen åtskillnad görs mellan gruppbostad och servicebostad och antalet platser är för stort i vissa boenden. Handläggaren har påbörjat en genomgång av samtliga boendebeslut vilket utgör det första steget i åtgärdandet av ovan nämnda brister. Länsstyrelsen bedömer att detta arbete är angeläget och bör påskyndas.

Avslutningsvis understryker länsstyrelsen vikten av att den uppsökande och informerande verksamheten breddas och systematiseras för att ge ett bra underlag för planering och framförhållning avseende målgruppens behov. Individuella planer enligt 10 § LSS kan i sammanhanget ge information om behoven hos brukarna.

Beslutande i detta ärende har varit socialdirektör Kjell Brickman. Föredragande har varit socialkonsulent Lena Wallén. I tillsynen har socialkonsulent Raya Nilsson medverkat.

Kjell Brickman
Socialdirektör

Lena Wallén
Socialkonsulent

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Social tillsyn
Gösta Näs
063-14 60 62

BESLUT
Datum
2008-10-16

Dnr (anges vid skriftväxling)
705-9920-08

Socialnämnden i Härjedalens kommun
Medborgarhuset
842 80 SVEG

Tillsynsbesök enligt alkohollagen i Härjedalens kommun den 25 september 2008

Beslut

Länsstyrelsen har inte funnit anledning att uttala kritik, men påpekar några brister. Dessa redovisas i avsnittet Länsstyrelsens bedömning.

Närvarande

Från länsstyrelsen:

Socialdirektör Kjell Brickman
Förvaltningshandläggare Gösta Näs

Från kommunen:

Kanslisekreterare Erik Zetterberg
Förvaltningsassistent Elisabet Göransson (del av dagen)

Inledning

Länsstyrelsen har under tillsynsbesöket granskat ett ärende där socialnämnden meddelat en tillståndshavare en varning enligt 7 kap. 20 § alkohollagen (1994:1738). Ärendet har uppmärksamrats i medierna. Länsstyrelsen kommer senare att ytterligare granska ärendet och fatta ett separat tillsynsbeslut.

Länsstyrelsens senaste tillsynsbesök i Härjedalens kommun enligt alkohollagen genomfördes den 6 december 2005.

En policy för servering av alkoholdrycker i kommunen antogs av kommunfullmäktige den 26 november 2001.

Socialnämnden har ansvaret för tillståndsgivning och tillsyn enligt alkohollagen. I tjänstemannaorganisationen handläggs ärendena av socialkontoret.

Den 31 december 2007 fanns 65 stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten, 7 av dessa gäller för servering i slutna sällskap.

Under 2007 utfärdades 26 tillfälliga tillstånd för servering till allmänheten och 4 för servering i slutna sällskap.

Den 31 december 2007 fanns 43 ställen som anmält att de säljer folköl.

Ansöknings- och tillsynsavgifter som gäller sedan den 1 juli 2004 bifogas detta beslut.

Socialkontorets personalresurser för hantering av olika ärenden enligt alkohollagen uppgick vid senaste årsskiftet till 1,2 årsarbetare fördelat på tre personer. För utredning beräknas åtgå 55 % av en heltidstjänst, för tillsyn 35 % och för expedition (assistent) 30 %. En av de tre personerna har nyligen övergått till andra arbetsuppgifter inom kommunen. Rekrytering av ersättare för denne har initierats hos förvaltningschefen.

Enligt 6 kap. 4 § alkohollagen är normaltiden för servering av alkoholdrycker kl. 11.00–01.00. I kommunens riktlinjer, sid. 3, står att som villkor för tillfälligt tillstånd gäller bl.a. att servering av alkoholdrycker medges normalt längst till kl. 02.00. Kommunen har ingen policy e.d. för när utsträckt tid kan medges.

Kommunen har en tillsynsplan.

Länsstyrelsens tillsyn av kommunens verksamhet

Folköltillsyn

På ställen där folköl säljs genomfördes 22 tillsynsbesök under år 2007.

Tillsyn av servering enligt stadigvarande tillstånd

Under år 2007 genomfördes 35 tillsynsbesök på serveringsställen med stadigvarande tillstånd.

Tillsyn av servering enligt tillfälliga tillstånd

Två besök vid ställen med tillfälliga tillstånd för servering till allmänheten. De två tillfälliga serveringar som besökts var vid Björnfesten och Härdalsveckan vilka är bland de största återkommande evenemangen inom kommunen.

Restaurangtillsyn februari–mars 2008

Inför sitt tillsynsbesök begärde länsstyrelsen att få kopior av beslut som kommunen fattat med anledning av tillsynsbesök som genomförts under tiden den 1 januari–31 mars 2008. Länsstyrelsen fick emellertid inga sådana kopior eftersom man fattar formella beslut i tillsynsärenden endast om tillsynen föranleder någon åtgärd.

Kommunen sände efter samråd med länsstyrelsen i stället kopior av femton tillsynsprotokoll från tillsyn av restauranger under tiden 15 februari–28 mars 2008. Vid dessa besök användes en blankett ”Tillsynsprotokoll” hämtad från Handbok i tillsyn utgiven av Statens folkhälsoinstitut. Hur länge erbjuds mat från hela menyn, lyder en av frågorna och nästa fråga, vilka maträtter serveras efter detta (klockslag) och på vilket sätt informeras gästerna om dessa maträtter? Den senare frågan är i flera fall obesvarad.

I två fall besvarades den senare frågan med att smörgåsar respektive mackor serverades. Detta ser ut att vara ett otillräckligt matutbud enligt alkohollagens bestämmelser. Trots detta finns ingen anmärkning noterad i protokollet.

På fråga om orsaken därtill hänvisar Erik Zetterberg till sid. 2 i kommunens policy för servering av alkoholdrycker. Där framgår kravet att ett serveringsställe ska tillhandahålla lagad mat under hela serveringstiden, men under sen kvällstid, dock tidigast från kl. 22.00, ställs inte lika höga krav på variation och allsidighet. Det kan då vara tillräckligt att några rätter lagad mat erbjuds, ex pizzaslice, hamburgare, pytt i panna, varma smörgåsar.

Zetterberg säger att det var ”lite tunt” skrivet eftersom de två ställena utan tvekan uppfyllde de krav på utbud, enligt ovan, som ställs under sen kvällstid.

Vid ett tillsynsbesök på Hotell Ramundberget kl. 22.30 fredagen den 29 februari 2008 fanns ingen serveringsansvarig person på plats. I protokollet antecknades att en namngiven person har funnits på plats fram till kl. 21.30 som hovmästare att listan över serveringsansvarig personal stämmer bara till hälften och att detta borde snarast åtgärdas.

Någon dokumentation av kommunens åtgärder med anledning av dessa brister har inte visats upp. Zetterberg säger att när tillsynspersonalen anlände höll man på att stänga och det var inte många gäster kvar. Senare ringde Zetterberg upp företrädare för företaget och följde upp bristerna, men några anteckningar från samtalet gjordes inte.

Aktgranskning

Länsstyrelsen gick översiktligt igenom följande akter avseende tillståndsärenden (beslutsdatum och sökande)

Beslut 2007-11-23 Ali Türk, Millansa Pizzeria & Restaurang

Beslut 2008-04-24 Yhlva Dahl

Beslut 2008-06-27 Gyllene Bocken AB

Beslut 2008-07-02 Föreningen Härdalsveckan

Beslut 2008-07-24 Hildings krog HB (Countryfestivalen i Vemdalen)

Länsstyrelsens bedömning

Antalet stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten var den 31 december 2007 enligt ovan 58 och antalet tillsynsbesök under året hos dessa tillståndshavare var 35. Länsstyrelsen anser att varje ställe med tillstånd bör få minst ett tillsynsbesök per år. Mot den bakgrunden bör tillsynen intensifieras.

Detta gäller även för ställen med tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten eftersom endast 2 av 26 besöktes och även för folkölstillsynen eftersom endast halva antalet försäljningsställen besöktes.

Länsstyrelsen anser att kommunens ställningstagande med anledning av tillsynsbesöken ska redovisas i ett formellt beslut. Ett sådant beslut måste utformas så att det framgår att det endast gäller det som kontrollerats vid tillsynstillfället. Det ska vara tydligt för den tillsynen rör om några anmärkningar gjorts, vad det gällt och vilka krav på åtgärder som kommunen ställer.

Aktgranskningen visade att ordningen i akterna var god och att dokumentationen av utredningen i ärendena var god. Granskningen gav inte anledning till några påpekanden.

Det borde finnas en politiskt förankrad policy som stöd för bedömning om utsträckt tid vid tillfällig servering till allmänheten kan medges.

Underrättelse om beslut i ärende enligt alkohollagen

Enligt 7 kap. 22 § alkohollagen ska en kommun som fattat *beslut i ärende enligt alkohollagen* sända en kopia av beslutet till bl.a. den länsstyrelsen som berörs av beslutet.

Paragrafen innebär att kommunen ska skicka in beslutskopior till länsstyrelsen inte bara av tillståndsbevis utan även av slutliga beslut om villkor, varning, återkallelse och andra förekommande beslut enligt lagen. Vad gäller beslut om tillfälliga tillstånd för servering i slutna sällskap kan kommunen fullgöra sin skyldighet genom att på begäran av länsstyrelsen sända in kopior.

Projektet Ansvarsfull alkoholservering

Socialnämnden har i augusti 2007 beslutat att arbeta med Ansvarsfull alkoholservering enligt STAD-metoden. Berusningsstudier har genomförts. En referensgrupp finns och den

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Social tillsyn

har haft ett par möten. Däremot har det varken genomförts någon utbildning eller policyarbete inom projektet.

Kjell Brickman
Socialdirektör

Gösta Näs
Förvaltningshandläggare

Kopia till

Statens folkhälsoinstitut, Tillsynsenheten,
Avdelningen för alkohol och narkotika, 831 40 Östersund

Sociala funktionen

HÄRJEDALENS KOMMUN

ALKOHOLLAGEN - AVGIFTER fr o m 2004-07-01

ANSÖKNINGSAVGIFTER

- Nyansökningar	6 000 kr
- Tillfälligt utökad serveringsyta	500 kr
- Utvidgade tillstånd	2 000 kr
- Utökade serveringstider	
- - Permanent	1 000 kr
- - Tillfälligt	300 kr
- Tillfälliga tillstånd/allmänheten	3 000 kr
- Tillfälliga tillstånd/slutna sällskap, per tillfälle	600 kr

TILLSYNSAVGIFTER

- Alkoholservering/allmänheten		Fast avg	Rörlig avg	Summa avg
årsomsättning i kr				
0 -	100 000	900	700	1 600
100 001 -	200 000	900	1 200	2 100
200 001 -	300 000	900	1 700	2 600
300 001 -	400 000	900	2 200	3 100
400 001 -	500 000	900	2 700	3 600
500 001 -	600 000	900	3 200	4 100
600 001 -	700 000	900	4 500	5 400
700 001 -	800 000	900	5 800	6 700
800 001 -	900 000	900	7 100	8 000
900 001 -	1 000 000	900	8 400	9 300
1 000 001 -	2 000 000	900	9 700	10 600
2 000 001 -	3 000 000	900	11 000	11 900
3 000 001 -	4 000 000	900	12 300	13 200
4 000 001 -	5 000 000	900	13 600	14 500
5 000 001 -	6 000 000	900	14 900	15 800
6 000 001 -	7 000 000	900	16 200	17 100
7 000 001 -	8 000 000	900	17 500	18 400
8 000 001 -	9 000 000	900	18 800	19 700
9 000 001 -	10 000 000	900	20 100	21 000
10 000 001 -	11 000 000	900	21 400	22 300
11 000 001 -	12 000 000	900	22 700	23 600
12 000 001 -	13 000 000	900	24 000	24 900
- Alkoholservering/slutna sällskap		600		600
- Tillsynsavgift folköl		500		500
- Trafikservering		600		600

Tillsynsavgiften för tillfälliga tillstånd ingår i avgiften för tillståndsprövningen.

Den rörliga delen av avgiften grundas på den årliga restaurangrapporten.

Miljö- och byggnämnden i Härjedalens
kommun
Medborgarhuset
842 80 SVEG

Tillsynsbesök enligt tobakslagen i Härjedalens kommun den 25 september 2008

Beslut

Länsstyrelsen har inte funnit anledning att uttala kritik, men anser att kommunens ställningstagande med anledning av tillsynsbesöken ska redovisas i ett formellt beslut som delges den som varit föremål för tillsynen vilket framgår av avsnittet Länsstyrelsens bedömning.

Närvarande

Från länsstyrelsen:

Socialdirektör Kjell Brickman

Förvaltningshandläggare Gösta Näs

Från kommunen:

Miljöinspektör Tina Dyrvold Carlsson, (tobakshandläggare)

Inledning

Länsstyrelsens senaste tillsynsbesök i Härjedalens kommun enligt tobakslagen genomfördes den 6 december 2005. Tobakstillsynen utövas av miljö- och byggnämnden. Ärendena enligt tobakslagen handläggs av miljö- och byggkontoret.

Tobakshandläggaren arbetar även med livsmedel, nikotinläkemedel och smittskydd. Det är inte avsatt någon preciserad andel av tjänsten för tobakstillsynen.

Försäljningsställen

Enligt kommunens enkätsvar (Länsrapport 2007) fanns det 48 försäljningsställen med tobaksvaror anmälda i kommunen den 31 december 2007.

På senare tid har endast ett fåtal anmälningar, enligt 12 c § tobakslagen, från näringsidkare av nya försäljningsställen kommit in. Anmälningar avser oftast ändringar. När restauranger byter ägare slutar oftast nye ägaren med tobaksförsäljning.

Kommunen tar inte ut någon tillsynsavgift. För anmälan tas en avgift ut som motsvarar en timmes arbete enligt nämndens taxa.

Målet är att varje försäljningsställe ska besökas minst vartannat år. Tillsynen samordnas med livsmedelstillsynen och tillsyn av försäljning av nikotinläkemedel. Dessutom finns det en överenskommelse mellan alkoholhandläggaren och tobakshandläggaren att den först nämnde i samband med folkölstillsynen även utför tobakstillsyn och rapporterar eventuella brister till tobakshandläggaren för vidare åtgärder. Det är viktigt att det rapporteras även om inga brister framkommer.

Enligt kommunens enkätsvar till Länsrapport 2007 har 36 ställen besökts under året.

Länsstyrelsens tillsyn av kommunens verksamhet

Tillsyn

Enligt kommunens enkätsvar till Länsrapport 2007 har 36 ställen besökts under året.

Näringsidkaren ska enligt 12 c § tobakslagen utöva särskild tillsyn (egentillsyn) över försäljningen och ansvara för att det finns ett för verksamheten lämpligt egentillsynsprogram. Hittills har det inte kontrollerats om näringsidkaren har ett sådant program. Orsaken till detta uppges vara att man anser att det är oklart vad programmet ska innehåll.

Förarbetena till bestämmelsen om egentillsyn finns i regeringens proposition Tobakskontroll - genomförande av WHO:s ramkonvention om tobakskontroll m.m., (prop. 2004/05:118, sid. 48). Statens folkhälsoinstitut har den 24 november 2005 utfärdat riktlinjer för egentillsynsprogram vid tobaksförsäljning. Detta program finns i folkhälsoinstitutets Handbok Tobakslagen som finns på institutets webbplats.

Vid tillsynsbesöket togs frågan om kommunens möjlighet att vidta åtgärder mot säljställen som inte respekterar tobakslagens bestämmelser upp.

Folkhälsoinstitutets Handbok Tobakslagen innehåller även en utförlig handledning för ingripanden vilken bör underlätta kommunens arbete.

Ärendehandläggning

Efter ett tillsynsbesök fattar kommunen ett formellt beslut endast om tillsynen föranleder någon åtgärd. Kommunen fattar heller inte något beslut om en brist påpekas vid handläggarens besök om bristen avhjälpas omedelbart medan denne är på plats.

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Social tillsyn

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen anser att kommunens ställningstagande med anledning av tillsynsbesöken ska redovisas i ett formellt beslut. Ett sådant beslut måste utformas så att det framgår att det endast gäller det som kontrollerats vid tillsynstillfället.

Det ska vara tydligt för den tillsynen rör om några anmärkningar gjorts, vad det gällt och vilka krav på åtgärder som kommunen ställer.

Kjell Brickman
Socialdirektör

Gösta Näs
Förvaltningshandläggare

Kopia till

Statens folkhälsoinstitut, Tillsynsenheten,
831 40 Östersund

Sociala funktionen

Länsstyrelsens tillsynsbesök I Härjedalens kommun

Länsstyrelsen konstaterar att kommunen arbetar på ett målmedvetet sätt med båda lagområdena och att arbetet sker väl integrerat mellan kommunens olika förvaltningar. På det sättet skapas en medvetenhet hos alla förvaltningar som ger en bred väl förankrad syn på riskbild, förebyggande arbete samt hantering av olyckor och andra kriser i samhället.

Länsstyrelsen vill dock betona vikten av att kommunen följer upp och utvärderar olyckor och räddningsinsatser eftersom detta är en viktig del i det olycksförebyggande arbetet och utvecklingen av den operativa räddningstjänsten. Kommunen bör även vidta åtgärder för att komma igång med tillsyn av de anläggningar som omfattas av skyldigheter enligt 2 kap 4§ i LSO.

Länsstyrelsen genomförde den 13 november 2007 en kombinerad tillsyn över kommunens arbete inom krishanteringssystemet (lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap) och räddningstjänst (lag om skydd mot olyckor).

Syftet med tillsynen av kommunen enligt lag om skydd mot olyckor (LSO) är i första hand en kontroll av att kommunen uppfyller de krav som ställs i lagstiftningen medan uppföljningen av kommunens krisberedskap syftar till att kontrollera om målen i överenskommelsen mellan staten och kommunförbundet efterlevs. För Länsstyrelsen ger det också en möjlighet att få en bredare uppfattning om kommunens säkerhetsarbete och om vilka metoder och angreppssätt som används.

Eftersom krishantering och räddningstjänst verksamhetsmässigt ligger nära varandra har Länsstyrelsen funnit det praktiskt att samordna de båda uppdragen. Den samordnade tillsynen och uppföljningen bygger på en rapport som tagits fram av representanter för länsstyrelserna, Krisberedskapsmyndigheten, Räddningsverket samt Sveriges kommuner och landsting. Diskussionerna genomförs utifrån rapporten.

Allmänt

Kommunen bedriver ett målinriktat arbete i syfte att förstärka krishanteringsförmågan. Detta sker genom ett brett angreppssätt på risk- och sårbarhetsanalysen, utvecklad planering och genom utbildning och övning av kommunens krisorganisation.

Risk- och sårbarhetsanalys

Kommunen har tagit beslut om en analysrapport. Analysarbetet har genomförts med ett brett angreppssätt på hela kommunala verksamheten. Arbetet har bedrivits förutsättningslöst och utan egentliga begränsningar. Detta har gett till resultat att inventeringen tar upp allt från arbetsmiljörisker till företeelser som kan utveckla sig till en extraordinär händelse. Kommunen har med analysen som underlag beslutat om inom vilka områden som analysen skall fördjupas. Kommunen har även som ett led i analysarbetet genomfört en kartläggning av hur sårbar kommunen är i samband med olika störningar.

Kommunens inriktning är att risk- och sårbarhetsanalysen ska vara ett ständigt levande arbete som utvecklas med tiden.

Kommunen har ett brottsförebyggande råd bestående av personal från bl.a. polis, socialtjänst och skola. Målet med brottsförebyggande rådets arbete är att minska skadegörelse, minska kränkningar och att brottsligheten totalt sett ska minska.

Krisberedskap

Kommunen arbetar målmedvetet för att förbättra sin förmåga att hantera störningar. Övningar genomförs regelbundet med hela och delar av organisationen.

Ledning och information är prioriterade område för övningsverksamheten.

Kommunen har beslutat om sammansättningen av krisledningsnämnden. Reglementet för nämnden har också ett fastställts. Nämnden består av ordförandena från samtliga kommunala nämnder. Kommunen har även fastställt en plan för krishantering.

Krisledningsnämnden övades senast under 2006.

Pandemiplanering pågår för den kommunala verksamheten i stort.

Räddningstjänst

Vid besökstillfället fanns handlingsprogram enligt lag om skydd mot olyckor endast i utkast. Handlingsprogrammet är i dagsläget färdigbehandlat och antaget. Enligt de analyser som ligger till grund för handlingsprogrammet har utbyggnaden av turismen i västra Härjedalen medfört att behovet av räddningstjänst förändrats i vissa områden. Ett sådant område är Lofsdalen där kommunen har för avsikt att omvandla dagens räddningsvärn till deltidsstyrka. Även i Vemdalskalsområdet pekar utvecklingen av turismen på ökade krav på räddningstjänsten.

Ett område som kommer att prioriteras är insatser för att minska antalet fallolyckor bland äldre. Räddningstjänstorganisationen kommer i övrigt att inrikta sitt förebyggande arbete på trafikolyckor, bränder och händelser i samband med höga vattenflöden.

Kommunens räddningsstyrkor är inte genomgående dimensionerade för att kunna genomföra rökdykning. Detta kan medföra att brandpersonalen inte kan genomföra livräddande insatser i en brinnande byggnad förrän förstärkning anlänt.

Inom Härjedalens kommun finns fem objekt beslutade som s.k. farlig verksamhet enligt 2 kap. 4§ i lag om skydd mot olyckor. Lagen ålägger anläggningsägaren ett ansvar att skaffa eller bekosta viss beredskap vid sådana anläggningar. Enligt LSO har kommunen ansvar för att utöva tillsyn över att tillräcklig beredskap finns. Objekten i fråga är dammar som tillhör kraftindustrin. Vid besökstillfället hade inte kommunen genomfört någon tillsyn av dessa objekt.

Enligt lagen om skydd mot olyckor ska kommunen se till att olyckan undersöks för att i skälig omfattning klarlägga orsaken till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen genomförts. Kommunen hade vid besökstillfället inte genomfört några sådana olycksundersökningar.

Minnesanteckningar från tillsynsbesök/uppföljningsbesök hos Härjedalens kommun 2007-11-13.

Deltagare:

Klas Hallman	vice ordförande i kommunstyrelsen
Lars Bygdén	ordförande i tekniska nämnden
Martin Anteskog	säkerhetssamordnare
Kerstin Ederlöf Olofsson	kanslichef
Kurt Svensson	räddningschef
Karl-Erik Persson	brandmästare
Staffan Edler	tillsynsförrättare, länsstyrelsen

Bakgrund

Länsstyrelsen har bland sina uppgifter att utöva tillsyn över kommunens uppgifter när det gäller skydd mot olyckor samt att följa upp kommunens arbete inom krishanteringssystemet. Grunden för tillsyn av kommunen enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) är i första hand en kontroll av att kommunen uppfyller de krav som ställs i lagstiftningen medan uppföljningen av kommunens krisberedskap syftar till att kontrollera om målen i överenskommelsen mellan staten och kommunförbundet efterlevs. För länsstyrelsen ger det också en möjlighet att få en bredare uppfattning om kommunens säkerhetsarbete och om vilka metoder och angreppssätt som används.

Eftersom krishantering och räddningstjänst verksamhetsmässigt ligger nära varandra gör Länsstyrelsen i och med detta besök ett försök att samordna de båda uppdragen. Den samordnade tillsynen och uppföljningen bygger på en rapport som tagits fram av representanter för länsstyrelserna, Krisberedskapsmyndigheten, Statens räddningsverk och Sveriges kommuner och landsting. Diskussionen under besöket genomförs utifrån den rapporten.

Syfte

Länsstyrelsen har två syften med mötet, dels att bedöma om kommunen uppfyller lagkraven i LSO och dels att öka samverkan och förståelsen för trygghets- och säkerhetsarbete inom kommunen.

Mål för besöket

Genom diskussion vill Länsstyrelsen öka sin kunskap om kommunens samlade trygghets- och säkerhetsarbete.

Allmänt om kommunens riskarbete

Klas Hallman berättar övergripande om kommunens arbete när det gäller risk- och krishantering. Redan 2002 beslutade Härjedalens kommun om en säkerhetspolicy för kommunen. Arbetet startade på stor bredd 2005. Kommunen behandlar arbetet med krishantering, skydd mot olyckor och internt skydd som en helhet. Frågorna analyseras i första hand i en säkerhetsgrupp bestående av förvaltningscheferna, räddningschefen och säkerhetssamordnaren.

Risk- och sårbarhetsanalys

Kommunen har genomfört en analys av risker och sårbarhet i kommunen. En analysrapport finns framtagen och beslutad för ca ett år sedan. Analysen har gjorts med ett brett angreppssätt på hela kommunala verksamheten i samhället. Riskinventeringen som ligger till grund för analyserna har gjorts med hjälp av brett sammansatta arbetsgrupper. I direktiven till arbetsgrupperna har inga begränsningar lagts när det gäller vilka risker som skulle tas med. Samtliga förvaltningar har inventerat vilka risker de upplever inom sina respektive ansvarsområden. Detta har gett till resultat att inventeringen tar upp allt från arbetsmiljörisker till företeelser som kan utveckla sig till en extraordinär händelse. Kommunen har därefter beslutat fördjupa analysen beträffande fem av de inventerade riskerna. Dessa är:

- Skogsbrand
- Brand på Hotell/fjällanläggning
- Pandemi
- Olycka med turist-/skolbuss
- Storm

Kommunen har även som ett led i analysarbetet genomfört en kartläggning av hur sårbar kommunen är i samband med olika störningar.

Risk- och sårbarhetsanalysen ska vara ett ständigt levande arbete som utvecklas med tiden.

För att upprätthålla ett kontinuerligt brandförebyggande arbete har kommunen utsett brandskyddsansvariga på förvaltningarna. Samtliga av dessa har genomgått brandutbildning. Kommunen har för avsikt att i framtiden samordna brand- och skyddsronder m.fl. ronder men menar samtidigt att det finns risk att det blir alltför stora samlingar. Risken är då att diskussionerna i samband med ronderna då blir alltför övergripande och inte upplevs som tillräckligt konkreta.

Kommunen har ett brottsförebyggande råd bestående av personal från bl.a. polis, socialtjänst och skola. Målet med brottsförebyggande rådets arbete är att minska skadegörelse, minska kränkningar och att brottsligheten ska minska.

Mål, handlingsprogram och andra planer

Kommunen har beslutat om hur krisledningsnämnden ska vara sammansatt. Nämnden består av ordförandena från samtliga kommunala nämnder. Reglemente för krisledningsnämnden är fastställt. Kommunen har även fastställt en plan för krishantering.

Riskinventeringen är dokumenterad och betraktas som allmän handling. För att skydda känsliga delar görs särskild prövning av sekretessen innan den lämnas ut. Handlingsprogram enligt lag om skydd mot olyckor (LSO) finns framtaget i utkast. Programmet kommer att beslutas i tekniska nämnden under december månad och skickas ut på remiss till berörda före årsskiftet. För närvarande finns ett samarbetsavtal med Bergs kommun om samverkan inom räddningstjänsten. Detta avtal är uppsagt från årsskiftet vilket innebär att kommunen från årsskiftet saknar samarbetspartner för högre befälsberedskap.

En ny tjänst kommer att inrättas inom räddningstjänsten. Uppgiften för den nyinrättade tjänsten är, förutom räddningstjänst, att arbeta med utbildning – både extern och intern. Ett särskilt syfte är att minska antalet fallolyckor bland äldre. Räddningstjänsten kommer i övrigt särskilt att behandla trafikolyckor, bränder och händelser i samband med höga vattenflöden.

Utbyggnaden av turismen i västra Härjedalen har medfört ett utökat behov av räddningstjänst i vissa områden. Därför kommer räddningssvårnet i Lofsdalen att omvandlas till deltidsstyrka med tre personer i beredskap. Även utvecklingen inom Vemdalskalsområdet medför ökade krav på räddningstjänsten.

IVPA-larm (i väntan på ambulans) finns enbart i Ytterhogdal. Kommunen anser dock att det skulle vara motiverat att införa denna tjänst även på de andra brandstationerna. Kommunen upplever att det finns ett gränsdragningsproblem mellan kommunen och Landstinget när det gäller ansvaret för IVPA-beredskapen.

På några av kommunens brandstationer är inte beredskapsstyrkan så dimensionerad att rökdykning kan genomföras innan förstärkning anländer. Detta faktum kan försätta brandpersonalen i mycket svåra situationer om människor finns inne i brinnande byggnader och personalen måste invänta förstärkning. Av diskussionerna framgår att det behövs ytterligare diskussion i frågan innan beslut om dimensionering av organisationen beslutas.

Förmåga

- Krisledningsnämnden övades senast under förra året.
- Kommunen arbetar målmedvetet för att förbättra sin förmåga att hantera störningar. Inom de flesta verksamheterna är personalstyrkor och sammansättning stabila. De största förändringarna har skett och sker fortfarande inom det sociala området. Bl.a. har omorganisationer genomförts. Konkreta åtgärder har dock påbörjats i syfte att förbättra krishanteringsförmågan även där.
- Ledning och information är ett prioriterat område för övningsverksamheten.
- Inom den närmaste tiden kommer en övning på ett scenario med en bussolycka att genomföras. Vid det tillfället är avsikten att kommunens ledning och informationsorganisation ska övas.
- Pandemiplanering pågår för den kommunala verksamheten i stort.
- Kommunen har för avsikt att inrätta ett kommunalt krishanteringsråd. Frågan kommer att bearbetas under hösten så att samarbetet kan starta under våren. Huvudaktörerna är i huvudsak identifierade.
- Frågan om frivilliggrupper (FIG) diskuteras. Kommunen upplever att det är svårt att bygga upp sådana eftersom frivilligverksamhet överhuvudtaget är på en låg nivå i samhället idag.

Information

Hur får kommunen ut information till allmänheten under störda förhållanden?

Kommunen har en informationsansvarig på 25%.

Grundfunktionerna för informationsspridning är kommunens webb, telefonväxel och informationsblad. Det finns också kommundelskontor i Funäsdalen, Ytterhogdal och Hede som är viktiga länkar för information. Kommunen har också en intern postverksamhet som kan nyttjas för informationsspridning. Hemtjänsten fyller en viktig funktion även i syftet att

sprida information – både att få ut information till medborgarna och för att kommunledningen ska kunna hämta in information om läget inom kommunen.

Tillsyn

När det gäller tillsyn enligt lag om skydd mot olyckor har kommunen registrerat ca 300 objekt för regelbundna tillsynsbesök. Detta är i huvudsak de objekt som var brandsyneobjekt enligt den gamla räddningstjänstlagstiftningen. Av dessa är det 180 som omfattas av skyldighet att lämna in skriftlig redogörelse över brandskyddet. Totalt har 120 skriftliga redogörelser kommit in till kommunen. Under 2007 har kommunen hittills genomfört ett 50-tal tillsynsbesök – i första hand på de objekt som omfattas av skyldighet att lämna in skriftlig redogörelse.

Inom kommunen finns fem objekt beslutade som s.k. farlig verksamhet enligt 2 kap. 4§ i lag om skydd mot olyckor. Objekten i fråga är dammar som ägs av kraftindustrin. Lagen ålägger anläggningsägaren ett ansvar att skaffa eller bekosta viss beredskap vid sådana anläggningar. Enligt LSO har kommunen ansvar för att utöva tillsyn över att tillräcklig beredskap finns. Kommunen har inte gjort någon tillsyn på dessa ännu.

Kommunen ligger bra till när det gäller sotning och brandskyddskontroll. Det råder ingen eftersläpning beträffande brandskyddskontroller. När det gäller identifiering av objekt bedömer kommunen att det finns ett mörkertal beträffande fritidshus. Här finns troligen objekt som inte registrerats. Kommunen har gett 60 fastighetsägare tillstånd till egensotning.

Enligt LSO har kommunen skyldighet att dokumentera beslut som fattas av räddningsledare i samband med insatser. Detta gäller avslutning av räddningsinsats, beslut om tjänsteplikt eller beslut om ingrepp i annans rätt. När det gäller redovisning av beslut som fattats av räddningsledare i samband med räddningsinsatser har kommunen tagit fram särskilda blanketter. Blanketterna används regelmässigt i verksamheten. Kommunen har även tagit fram en blankett för uppföljning av olyckor och utvärdering av egna insatser. Dock har ännu ingen sådan uppföljning eller utvärdering genomförts.

Behov av stöd

Slutligen diskuteras kommunens behov av stöd från Länsstyrelsen.

Kommunen betonar vikten av att Länsstyrelsen i samband med uppkommande kriser snabbt tar på sig ett ansvar för samordning av insatser och information.

Kommunen önskar även stöd från Länsstyrelsen, i första hand när det gäller övning, men även i utbildningsfrågor.

Länsstyrelsen informerar kort om de planer som finns att gemensamt – kommunerna, landstinget, polisen och länsstyrelsen – inrätta en tjänst som "länsövningsledare".

Förfrågan om detta kommer brevledes.

Staffan Edler